القرآن الكريم

بامحاوره ترجمو

حضرت مولانا تاج محمود امروٽي رحمه الله

لفظي ترجمو

حضرت مولانا عبدالڪريم قريشي رحمه الله

ٻير شريف

وَلَوْ اَنَّنَا نَزَّلْنَآ اِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتٰى وَحَشَرْنَا
۽ جيڪڏهن اسان لاهيون انهن ڏانهن ملائڪ ۽ ڳالهائن انهن سان مئا ۽ اٿاريون
۽ جيڪڏهن انهن تي اسين ملائڪ لاهيون ها ۽ ساڻن مئل (به) ڳالهائين ها ۽ هر شيءِ

عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَّا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْٓا اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ
انهن تي هر شيءِ کي ٽولا ٽولا ڪري نه آهن جو ايمان آڻين مگر جي گهري الله
سندن آمهون سامهون ڪري گڏ (به) ڪريون ها ته به الله جي گهر کان سواءِ ڪڏهن نه ايمان آڻين ها!

وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُوْنَ ﴿١١١﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا
پر گهڻا انهن مان نادان آهن. ۽ اهڙي طرح ڪيا سون هر نبيءَ لاءِ دشمن
پر انهن مان گهڻا بي سمجهائي ڪن ٿا. ۽ اهڙيءَ طرح هر ڪنهن پيغمبر لاءِ ماڻهن ۽ جنن مان شيطان، ويري

شَيٰطِيْنَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ يُوْحِيْ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ زُخْرُفَ
گهڻا شيطان ماڻهو ۽ جنّ سيکارين ٿا انهن مان ڪي ٻين کي سونهري
بڻاياسون (ته پاڻ ۾) هڪ ٻئي کي وسوسو وجهي، ڳالهه جي سهڻي بناوت سان ٺڳين،

الْقَوْلِ غُرُوْرًا ۭ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوْهُ فَذَرْهُمْ وَمَا
ڳاله ڌوکي ڏيڻ لاءِ ۽ جيڪڏهن گهري ها تنهنجو رب ته نه ڪن ها اهو ڪم پوءِ ڇڏ انهن کي ۽ سندن
۽ جيڪڏهن تنهنجو پالڻهار گهري ها ته اِهو ڪم نه ڪن ها تنهن ڪري ڪين ۽ جيڪي ناهه ناهيندا آهن، تن کي

يَفْتَرُوْنَ ﴿١١٢﴾ وَلِتَصْغٰٓى اِلَيْهِ اَفْـِٕدَةُ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
ڪوڙ ٺاهڻ کي. ۽ جنئن ته لڙي وڃن اوڏانهن دليون انهن جون جيڪي نه ٿا مڃين
ڇڏي ڏي. ۽ (هن لاءِ وسوسو وجهندا آهن) ته جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جون دليون ڏانهس لڙن

بِالْاٰخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوْا مَا هُمْ مُّقْتَرِفُوْنَ ﴿١١٣﴾ اَفَغَيْرَ
آخرت کي ۽ جنئن پسند ڪن ان کي ۽ ڪندا رهن جيڪي اهي غلط ڪم ڪندا آهن ڇا پوءِ سواءِ
۽ ان کي پسند ڪن ۽ (هن لاءِ) ته اهي جيڪي ڪم ڪندڙ آهن سي ڪندا رهن. (اي پيغمبر! چئو ته) الله ڌاران

اللّٰهِ اَبْتَغِيْ حَكَمًا وَّهُوَ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ اِلَيْكُمُ الْكِتٰبَ مُفَصَّلًا ۭ
الله جي ڳوليان ڪو فيصلو ڪندڙ حالانڪ انهيءَ ئي لاٿو آهي توهان ڏانهن ڪتاب چٽو بيان ڪيل،
ٻيو فيصلو ڪندڙ هن هوندي ڇو ڳولهيان؟ جو انهيءَ اوهان ڏانهن کولي بيان ڪندڙ ڪتاب لاٿو آهي. ۽ جن کي

وَالَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَعْلَمُوْنَ اَنَّهٗ مُنَزَّلٌ مِّنْ رَّبِّكَ
۽ اهي جن کي ڏنوسون ڪتاب ڄاڻن ٿا ته اهو ئي نازل ڪيل آهي تنهنجي رب کان
ڪتاب (توريت) ڏنوسون سي (چڱيءَ طرح) ڄاڻندا آهن ته اهو تنهنجي پالڻهار کان جائي لاٿل آهي

بِالْحَقِّ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿١١٤﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا
حق سان پوءِ هرگز نہ ٿجانءِ تون شڪ ڪندڙن مان. ۽ پورو ٿيو سخن تنهنجي رب جو سچائي
تنهن ڪري تون شڪ ڪندڙن مان مور نہ ٿيءُ. ۽ تنهنجي پالڻهار جو سخن سچائي ۽ انصاف ۾ پورو آهي.
وَّعَدْلًا ۭ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمٰتِهٖ ۚ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿١١٥﴾ وَاِنْ
۽ انصاف ۾ ناهي ڪوئي بدلائيندڙ ان جي ڳالهين ڪي، ۽ اهو ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي. ۽ جيڪڏهن
سندن سخنن کي ڪو مٽائيندڙ نہ آهي، ۽ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي. ۽ جيڪڏهن زمين وارن (ماڻهن) مان گهڻن
تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوْكَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۭ اِنْ
چيو ونندين گهڻن انهن جو جيڪي زمين ۾ آهن تہ ڀلائيندا توکي الله جي راه کان، رڳو
(يعني ڪافرن) جو چيو مڃيندين تہ توکي الله جي واٽ کان ڀلائيندا. (اهي) رڳو
يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُوْنَ ﴿١١٦﴾ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ
اهي هلندا آهن گمان تي ۽ رڳو اهي اٽڪلون ڪندا آهن. بلاشڪ تنهنجو پروردگار خوب
گمان تي هلندا آهن ۽ اهي رڳو اٽڪل هڻندا آهن. بيشڪ تنهنجو پالڻهار انهن کي (بہ) چڱو ڄاڻندڙ آهي
اَعْلَمُ مَنْ يَّضِلُّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ۚ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ﴿١١٧﴾ فَكُلُوْا
ڄاڻندڙ آهي جيڪي ڀُلن ٿا سندس راه کان، ۽ اهو خوب ڄاڻندڙ آهي هدايت وارن کي. پوءِ کائو
جيڪي سندس واٽ کان ڀُلا ۽ اهو هدايت وارن کي (بہ) چڱو ڄاڻندڙ آهي. پوءِ جيڪڏهن اوهين سندس آيتن کي
مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ بِاٰيٰتِهٖ مُؤْمِنِيْنَ ﴿١١٨﴾ وَمَا
ان مان جو ورتو ويو نالو الله جو انهيءَ تي جيڪڏهن آهيو ان جي آيتن تي ايمان رکندڙ. ۽ ڇا ٿيو آهي
مڃيندا آهيو تہ جنهن تي الله جو نالو ياد ڪجي تنهن مان کائو. ۽ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو جنهن (شيءِ) تي
لَكُمْ اَلَّا تَاْكُلُوْا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ
توهان کي جو نہ ٿا کائو انهيءَ مان جو ورتو ويو نالو الله جو ان تي هوڏانهن کولي پڌرايائين توهان کي
الله جو نالو ياد ڪجي ٿو تنهن مان نہ کائيندا آهيو هن هوندي جو جيڪي (شيون الله) اوهان تي حرام ڪيون آهن، سي
مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ اِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ اِلَيْهِ ۭ وَاِنَّ كَثِيْرًا لَّيُضِلُّوْنَ
جيڪي حرام ڪيائين توهان تي مگر اها شيءِ جو لاچار ٿيو انهيءَ لاءِ، ۽ بيشڪ ڪيترائي ڪارين ٿا ڀين کي
اوهان لاءِ بيشڪ کولي بيان ڪيون اٿس؟ پر جنهن (حرام شيءِ مان کائڻ) لاءِ اوهين مجبور ٿيو (سو روا آهي). ۽ گهڻا
بِاَهْوَآئِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۭ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِيْنَ ﴿١١٩﴾
پنهنجي خيالن تي بنا تحقيق جي، بيشڪ تنهنجو رب خوب ڄاڻي ٿو حد کان لنگهندڙن کي.
اڻ ڄاڻائيءَ سان پنهنجن سڌن سببان ضرور ڀُلائين ٿا. بيشڪ تنهنجو پالڻهار حد کان لنگهندڙن کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي.

وَذَرُوْا ظَاهِرَ الْاِثْمِ وَبَاطِنَهٗ ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْسِبُوْنَ الْاِثْمَ

۽ ڇڏيو پڌري گناهه کي ۽ لِڪل کي، بيشڪ جيڪي ڪن ٿا گناهه

۽ ظاهري گناهه ۽ باطني گناهه (سڀ طرح) ڇڏي ڏيو، جيڪي گناهه ڪندا آهن سي جيڪي ڪن ٿا

سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوْا يَقْتَرِفُوْنَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا تَاْكُلُوْا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ

جلد سزا ڏيو ويندا ان پنهنجي ڪئي جي، ۽ نہ کائو ان مان جو نہ ورتو ويو

تنهن سببان سگهو سزا ڏبين. ۽ جنهن (شيءِ) تي الله جو نالو ياد نہ ڪجي تنهن مان نہ کائو جو اُهو (کائڻ)

اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَاِنَّهٗ لَفِسْقٌ ؕ وَاِنَّ الشَّيٰطِيْنَ لَيُوْحُوْنَ اِلٰٓى

نالو الله جو انهيءَ تي ۽ اهو کائڻ گناهه آهي، ۽ بيشڪ شيطان دل ۾ وجهن ٿا پنهنجن

ضرور گناهه آهي، ۽ شيطان پنهنجن يارن کي هن لاءِ وسوسو وجهندا آهن تہ اوهان سان

ع ١٤ اَوْلِيٰٓئِهِمْ لِيُجَادِلُوْكُمْ ۚ وَاِنْ اَطَعْتُمُوْهُمْ اِنَّكُمْ لَمُشْرِكُوْنَ ﴿١٢١﴾ ع

دوستن کي تہ اهي وڙهن توهان سان، ۽ جيڪڏهن توهان چيو ونندؤ انهنجو تہ توهان بہ مشرڪ آهيو.

جهيڙو ڪن، ۽ جيڪڏهن سندن چيو مڃيندو تہ اوهين (بہ) ضرور مشرڪ ٿيندو.

اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَاَحْيَيْنٰهُ وَجَعَلْنَا لَهٗ نُوْرًا يَّمْشِيْ بِهٖ

ڇا ڀلا جيڪي هجي مئل پوءِ جيئرو ڪيون ان کي ۽ ڪيون ان لاءِ روشني جو هلي پيو ان سان

جيڪو مئل هو تنهن کي جياريوسون ۽ اُن لاءِ سوجهرو ڪيوسون جنهن سان، ماڻهن ۾ گهمي ٿو

فِي النَّاسِ كَمَنْ مَّثَلُهٗ فِي الظُّلُمٰتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا ؕ كَذٰلِكَ

ماڻهن ۾ ان جهڙو ٿيندو جو هجي اونداهين ۾ جو نہ هجي نڪرندڙ اتان، اهڙي ريت

اُهو اُن جي مثال جهڙو آهي ڇا؟ جيڪو اونداهين ۾ آهي منجهانئس نڪرڻ وارو نہ آهي؟ اهڙيءَ طرح ڪافر

زُيِّنَ لِلْكٰفِرِيْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٢٢﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا فِيْ كُلِّ

سينگارجي پيا ڪافرن لاءِ انهن جا ڪرتوت. ۽ اهڙي طرح پيدا ڪيا سون هر

جيڪي ڪندا آهن سو انهن لاءِ سينگاريو ويو آهي. ۽ اهڙيءَ طرح هر ڳوٺ ۾ اُنهيءَ (ڳوٺ) جا وڏيرا، هن لاءِ بدڪار ڪياسون

قَرْيَةٍ اَكٰبِرَ مُجْرِمِيْهَا لِيَمْكُرُوْا فِيْهَا ؕ وَمَا يَمْكُرُوْنَ اِلَّا بِاَنْفُسِهِمْ

علائقي ۾ وڏا ماڻهو ڏوهاري اتي جا جيئن بڇڙائي ڪن ان ۾، ۽ نہ ٿا بڇڙائي ڪن مگر پاڻ سان

تہ اُن (ڳوٺ) ۾ فساد وجهندا رهن. ۽ (اهي) پاڻ کان سواءِ ٻئي ڪنهن لاءِ فساد نہ ڪندا آهن ۽ نہ ڄاڻندا آهن.

وَمَا يَشْعُرُوْنَ ﴿١٢٣﴾ وَاِذَا جَآءَتْهُمْ اٰيَةٌ قَالُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ حَتّٰى

۽ نہ ٿا سمجهن ۽ جڏهن اچي ٿي انهن وٽ ڪا آيت چون ٿا هرگز نہ مڃيندا سون جيستائين

۽ جڏهن وٽن ڪا آيت ايندي آهي (تڏهن) چوندا آهن تہ جهڙي (پيغمبري) الله جي پيغمبرن کي ڏني ويئي آهي،

نُؤْتٰى مِثْلَ مَآ اُوْتِيَ رُسُلُ اللّٰهِ ؔ اَللّٰهُ اَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ

ڏنو وڃي اسان کي ان جهڙو جو ڏنو ويو الله جي رسولن کي، الله خوب ڄاڻي ٿو جتي ڪري

تهڙي جيستائين اسان کي (نہ) ڏني ويندي تيسين ڪڏهن نہ مڃيندا سون، الله جنهن هنڌ پنهنجي پيغمبريءَ کي موڪلي (سو هنڌ) چڱيءَ طرح

رِسَالَتَهٗ ؕ سَيُصِيْبُ الَّذِيْنَ اَجْرَمُوْا صَغَارٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَعَذَابٌ

پنهنجي رسالت کي، جلد پهچندي مجرمن کي خواري الله وٽ ۽ عذاب

ڄاڻندڙ آهي، جن ڏوهہ ڪيو تن کي الله وٽان خواري ۽ سخت عذاب انهيءَ ڪري سگهو پهچندو

شَدِيْدٌۢ بِمَا كَانُوْا يَمْكُرُوْنَ ﴿١٢٤﴾ فَمَنْ يُّرِدِ اللّٰهُ اَنْ يَّهْدِيَهٗ يَشْرَحْ

سخت هن ڪري جو بڇڙائي پيا ڪن. پوءِ جنهن کي گهري الله هدايت ڪرڻ تہ کولي ٿو

جو شرارتون ڪندا آهن. پوءِ الله جنهن کي گهرندو آهي تہ هدايت ڪري

صَدْرَهٗ لِلْاِسْلَامِ ۚ وَمَنْ يُّرِدْ اَنْ يُّضِلَّهٗ يَجْعَلْ صَدْرَهٗ ضَيِّقًا

ان جو سينو اسلام لاءِ ۽ جنهن کي گهري گمراهہ ڪرڻ تہ ڪري ٿو سينو ان جو سخت

تنهن جو سينو اسلام لاءِ ڪشادو ڪندو آهي، ۽ جنهن کي ڀلائڻ گهرندو آهي تنهن جي سيني کي اهڙو سخت

حَرَجًا كَاَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَآءِ ؕ كَذٰلِكَ يَجْعَلُ اللّٰهُ الرِّجْسَ

سوڙهو ڄڻ تہ اهو چڙهي ٿو آسمان ڏي، اهڙي طرح ڪري ٿو الله عذاب

سوڙهو ڪندو آهي جو ڄڻڪ آسمان تي چڙهي ٿو، جيڪي نہ مڃيندا آهن

عَلَى الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٢٥﴾ وَهٰذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيْمًا ؕ قَدْ

انهن تي جيڪي نہ ٿا ايمان آڻين. ۽ هي آهي رستو تنهنجي رب جو سڌو، اسان کولي

تن تي الله اهڙي پليتي رکندو آهي. ۽ تنهنجي پالڻهار جي اِها سِڌي واٽ آهي،

فَصَّلْنَا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّذَّكَّرُوْنَ ﴿١٢٦﴾ لَهُمْ دَارُ السَّلٰمِ عِنْدَ رَبِّهِمْ

بيان ڪيون آهن آيتون ان قوم لاءِ جيڪي نصيحت وٺن. انهن لاءِ آهي جاءِ سلامتي جي سندن رب وٽ

بيشڪ اسان نشانيون انهيءَ قوم لاءِ کولي بيان ڪيون آهن جي نصيحت مڃيندا آهن. اُنهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ بهشت آهي ۽ اُهو سندن سنڀاليندڙ

وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٢٧﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيْعًا ۚ

۽ اهو ئي آهي مددگار انهن جو سندن عملن جي ڪري. ۽ جنهن ڏينهن گڏ ڪندو انهن سيني کي،

آهي (هيءُ سڀ) انهيءَ ڪري (آهي) جو (چڱا) ڪم ڪندا هوا. ۽ جنهن ڏينهن اُنهن مڙني کي گڏ ڪندو، (چوندو) تہ اي

يٰمَعْشَرَ الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْثَرْتُمْ مِّنَ الْاِنْسِ ۚ وَقَالَ اَوْلِيٰٓؤُهُمْ

(چوندو) اي جنن جي جماعت پنهنجا ڪيا اٿو گهڻائي ماڻهو، ۽ چوندا ساٿي انهن جا

جنن جون ٽوليون بيشڪ ماڻهن مان گهڻا پنهنجا (تابع) ڪيا هيوَ ۽ ماڻهن مان سندن سنگتي چوندا تہ اي اسان جا پالڻهار اسان

مِّنَ الْاِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَّبَلَغْنَآ اَجَلَنَا الَّذِیْٓ
ماڻهن مان اي رب اسان جا فائدو ورتو اسان مان هڪڙن ٻين کان ۽ پهتاسون هدي پنهنجي کي جيڪو
منجهان هڪڙن ٻين کان فائدو ورتو ۽ انهيءَ پنهنجي مقرر مدت کي پهتاسون جيڪا تون اسان لاءِ مقرر ڪئي هئي.

اَجَّلْتَ لَنَا ؕ قَالَ النَّارُ مَثْوٰىكُمْ خٰلِدِیْنَ فِیْهَآ اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ
تو مقرر ڪيو هئو اسان لاءِ. فرمائيندو باهه آهي توهانجي رهڻ جي جاءِ هميشه رهندڙ اُتي مگر جيڪي گهري الله.
(الله) چوندو ته اوهان جي رهڻ جو هنڌ دوزخ آهي جيسين الله گهريو تيسين منجهس سدائين رهندڙ هجو.

اِنَّ رَبَّكَ حَكِیْمٌ عَلِیْمٌ ﴿١٢٨﴾ وَكَذٰلِكَ نُوَلِّیْ بَعْضَ الظّٰلِمِیْنَ
بيشڪ تنهنجو رب داناءُ علم وارو آهي. ۽ اهڙي طرح ملائيندا سون هڪڙن ظالمن کي
بيشڪ تنهنجو رب حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي. ۽ اهڙيءَ طرح ظالمن مان ڪن کي ڪن تي جيڪي ڪندا آهن. تنهن (جي شامت) سببان

بَعْضًا بِمَا كَانُوْا یَكْسِبُوْنَ ﴿١٢٩﴾ ع یٰمَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اَلَمْ
ٻين سان سندن ڪردار سبب. اي جماعت جنن جي ۽ انسانن جي ڇا نه
غالب ڪندا آهيون. ۽ اي جنن ۽ ماڻهن جون ٽوليون! اوهان مان اوهان وٽ پيغمبر نه آيا هئا ڇا؟

یَاْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ یَقُصُّوْنَ عَلَیْكُمْ اٰیٰتِیْ وَیُنْذِرُوْنَكُمْ
آيا توهان وٽ رسول توهان مان جو پڙهائن توهان کي آيتون منهنجون ۽ ڊيڄارين توهان کي
جو منهنجيون آيتون اوهان تي پڙهيائون ٿي ۽ هِن ڏينهن جي اَڏي ٽيڻ کان اوهان کي

لِقَآءَ یَوْمِكُمْ هٰذَا ؕ قَالُوْا شَهِدْنَا عَلٰٓى اَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَیٰوةُ
ملاقات هن ڏينهن جي کان، چوندا اسان شاهدي ڏني پنهنجو پاڻ تي ۽ ٺڳيو ڏنو هوانهن کي حياتي
ڊيڄاريائون ٿي، چوندا ته پاڻ تي شاهدي ڏني سون ۽ کين دنيائي حياتيءَ ٺڳيو هو

الدُّنْیَا وَشَهِدُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِیْنَ ﴿١٣٠﴾ ذٰلِكَ
دنيا جي ۽ باسيندا پنهنجو پاڻ تي ته اهي ڪافر هئا. اهو هن
۽ (هاڻي) پاڻ تي شاهدي ڏنائون ته پاڻ ڪافر هئا. اِهو (پيغمبرن جو موڪلڻ) هن سببان آهي ته

اَنْ لَّمْ یَكُنْ رَّبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَّاَهْلُهَا غٰفِلُوْنَ ﴿١٣١﴾
ڪري ته نه آهي تنهنجو رب تباهه ڪندڙ ڳوٺن کي ظلم جي سبب ۽ ڳوٺاڻا هجن بي خبر.
تنهنجو پالڻهار ڪنهن ڳوٺ کي هن حالت ۾ ظلم سان ڪڏهن ناس ڪرڻ وارو نه آهي جو سندس رهاڪو بيخبر هجن.

وَلِكُلٍّ دَرَجٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوْا ؕ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا یَعْمَلُوْنَ ﴿١٣٢﴾
۽ هر هڪ لاءِ درجا آهن ان مان جيڪي عمل ڪيائون ۽ ناهي رب تنهنجو بي خبر ان کان جيڪي ڪن ٿا.
۽ هر ڪنهن جيڪي عمل ڪيا تنهن مان انهن لاءِ درجا آهن، ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کان تنهنجو پالڻهار بيخبر نه آهي.

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ ۚ اِنْ يَّشَاْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ

۽ تنهنجو رب بي پرواھ رحمت وارو آھي، جيڪڏھن گھري ته نئي توھان کي ۽ پويان آڻي توھان

۽ تنهنجو پالڻهار بي پرواھ ٻاجھ وارو آھي، جيڪڏھن گھري ته اوھان کي ناس ڪري ۽ اوھان کان پوءِ

بَعْدِكُمْ مَّا يَشَآءُ كَمَآ اَنْشَاَكُمْ مِّنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ اٰخَرِيْنَ ﴿١٣٣﴾ اِنَّ مَا

کان بعد جنھن کي چاھي جئن جو پيدا ڪيائين توھان کي اولاد قوم ٻين جي مان. بيشڪ جيڪو

جنھن لاءِ گھري تنھن کي (اُن ھنڌ) پيڙھيءَ تي ويھاري جيئن اوھان کي ٻي قوم جي نسل مان پيدا ڪيائين. بيشڪ

تُوْعَدُوْنَ لَاٰتٍ ۙ وَّمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿١٣٤﴾ قُلْ يٰقَوْمِ اعْمَلُوْا

توھان سان وعدو ڪيل آھي ضرور ايندو ۽ نه آھيو اوھين عاجز ڪندڙ. تون چؤ اي منھنجي قوم ڪم ڪريو

جيڪو انجام اوھان سان ڪجي ٿو سو ضرور اچڻو آھي ۽ اوھين ٿڪائڻ وارا نه آھيو. (اي پيغمبر!) چئو ته، اي منھنجي

عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنِّيْ عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۙ مَنْ تَكُوْنُ لَهٗ

پنھنجن جاين تي آءٌ به ڪم ڪندڙ آھيان، پوءِ جلد ڄاڻندؤ ته ڪير آھي جو ٿيندو انھيءَ لاءِ

قوم! اوھين پنھنجي ھنڌ عمل ڪريو آءٌ (به) عمل ڪندڙ آھيان، پوءِ سگھو ڄاڻندؤ ته آخرت ۾ ڪنھن جي

عَاقِبَةُ الدَّارِ ؕ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿١٣٥﴾ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ مِمَّا ذَرَاَ

آخرت جو گھر، يقينن ناڪام ٿيندا ظالم. ۽ ڪيائون الله لاءِ سندس پيدائش

چڱي عاقبت ھوندي، سچ آھي ته ظالم نه ڇٽندا!. ۽ جيڪي پوک ۽ ڍورن مان الله پيدا ڪيو آھي، تنھن مان ڪجھ حصو

مِنَ الْحَرْثِ وَالْاَنْعَامِ نَصِيْبًا فَقَالُوْا هٰذَا لِلّٰهِ بِزَعْمِهِمْ وَ

يعني پوک ۽ ڍورن مان حصو پوءِ چيائون ھي الله لاءِ آھي پنھنجي خيال سان ۽

(ڪافر) الله جو مقرر ڪندا آھن. ۽ پنھنجي گمان سان چوندا آھن ته ھيءُ (حصو) الله جو آھي ۽ ھيءُ اسان جي بتن جو آھي.

هٰذَا لِشُرَكَآئِنَا ۚ فَمَا كَانَ لِشُرَكَآئِهِمْ فَلَا يَصِلُ اِلَى اللّٰهِ ۚ وَ

ھي اسان جي شريڪن لاءِ آھي، پوءِ جيڪو آھي انھن جي شريڪن لاءِ سو نه پيو پھچي الله تائين، ۽

وري جيڪو (حصو) سندن بتن جو ھوندو آھي سو الله (واري حصي) سان ملي نه سگھندو آھي. ۽

مَا كَانَ لِلّٰهِ فَهُوَ يَصِلُ اِلٰى شُرَكَآئِهِمْ ؕ سَآءَ مَا يَحْكُمُوْنَ ﴿١٣٦﴾

جيڪو آھي الله لاءِ پوءِ اھو پھچي پيو انھن جي شريڪن تائين، بڇڙو آھي جو فيصلو ڪن ٿا.

جيڪو (حصو) الله جو ھوندو آھي سو سندن بتن (واري حصي) سان ملي سگھندو آھي، جيڪو فيصلو ڪندا آھن سو بڇڙو آھي!

وَكَذٰلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيْرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ قَتْلَ اَوْلَادِهِمْ شُرَكَآؤُهُمْ

۽ اھڙي طرح سينگاري ڏنو آھي گھڻن مشرڪن کي قتل ڪرڻ پنھنجن ٻچن جو سندن شريڪن

۽ اھڙيءَ طرح گھڻن مشرڪن لاءِ سندن شريڪن (جن کي خدا ڪري مڃيندا آھن) سندن اولاد جو مارڻ سينگاريو آھي

لِيُرْدُوْهُمْ وَلِيَلْبِسُوْا عَلَيْهِمْ دِيْنَهُمْ ط وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا
جيئن تباهہ ڪن انهن کي ۽ جيئن ملاوٽ ڪن انهن تي سندن مذهب ۾ ۽ جيڪڏهن گهري ها الله تہ ڪون
تہ (جيئن) کين هلاڪ ڪن ۽ سندن دين مٿن رلائي ملائي ڇڏين. ۽ جي الله گهري ها تہ اهو نہ ڪن ها! تنهن
فَعَلُوْهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُوْنَ ﴿١٣٧﴾ وَقَالُوْا هٰذِهٖٓ اَنْعَامٌ وَّ
ڪن ها اهو ڪم پوءِ ڇڏ انهن کي ۽ جيڪي ڪوڙ ٺاهئون. ۽ چيائون اهي ڍور ۽
ڪري کين ۽ جيڪي ناهہ ناهيندا آهن تنهن کي ڇڏي ڏي! ۽ پنهنجي خيال سان هيءُ (بہ) چوندا آهن تہ هي ڍور
حَرْثٌ حِجْرٌ ۖ لَّا يَطْعَمُهَآ اِلَّا مَنْ نَّشَآءُ بِزَعْمِهِمْ وَاَنْعَامٌ حُرِّمَتْ
پوک رک رکيل آهن نہ کائيندو ان کي ڪوئي مگر جنهن لاءِ اسان چاهيون سندن خيال سان ۽ ڪي جانور حرام ڪيون ويون
(۽) پوک حرام آهن. جنهن لاءِ گهرون تنهن کان سواءِ اُن کي ڪوئي نہ کائي ۽ (چوندا آهن تہ) هڪڙن ڍورن جي پٺي (سواريءَ لاءِ)
ظُهُوْرُهَا وَاَنْعَامٌ لَّا يَذْكُرُوْنَ اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا افْتِرَآءً عَلَيْهِ ط
پٺيون انهن جون ۽ ڪي جانور نہ پياوٺن انهن تي نالو الله جو ناهہ ناهيندي ان تي،
حرام ڪئي ويئي آهي ۽ (بين) ڍورن تي (ذبح وقت) الله جو نالو ياد نہ ڪندا آهن (اِهي ڳالهيون) الله تي ڪوڙي ناهہ ناهڻ سان (ڪندا آهن).
سَيَجْزِيْهِمْ بِمَا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿١٣٨﴾ وَقَالُوْا مَا فِيْ بُطُوْنِ هٰذِهِ
جلد سزا ڏيندو انهن کي انهيءَ ڪوڙ ناهڻ جي. ۽ چيائون جو ڦر پيٽن ۾ آهي هنن
جيڪي ناهہ ناهيندا آهن تنهن جي کين سگهو سزا ڏيندو. ۽ چوندا آهن تہ جيڪي هِنن ڍورن جي پيٽن ۾ آهي
الْاَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِّذُكُوْرِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلٰٓى اَزْوَاجِنَا ج وَاِنْ يَّكُنْ
ڍورن کي اهو خاص اسان جا مرد کائن ۽ حرام آهي اسان جي زالن تي، ۽ جيڪڏهن اهو هوندو
سو خاص اسان جي مڙدن لاءِ آهي ۽ اسان جي زالن تي حرام ڪيل آهي، ۽ جيڪڏهن مئل هوندو تہ
مَّيْتَةً فَهُمْ فِيْهِ شُرَكَآءُ ط سَيَجْزِيْهِمْ وَصْفَهُمْ ط اِنَّهٗ حَكِيْمٌ
مئل پوءِ اهي سڀ ان ۾ شريڪ آهن، اجهو سزا ڏيندو انهن کي سندن بيان تي، اهوئي حڪمت وارو
اهي (سڀ) اُن ۾ ڀائيوار آهن، سندن تقرير جي کين سگهي سزا ڏيندو ڇو تہ الله حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي.
عَلِيْمٌ ﴿١٣٩﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ قَتَلُوْٓا اَوْلَادَهُمْ سَفَهًۢا بِغَيْرِ عِلْمٍ
علم وارو آهي. ناڪام ٿيا اهي جن ڪُٺو پنهنجن ٻچن کي بيوقوفيءَ ڪري بنا ڄاڻ جي
جن پنهنجي اولاد کي بنا علم جي بيوقوفي ڪري ڪُٺو ۽ جيڪي الله سندن رزق ڏنو سو الله تي
وَّحَرَّمُوْا مَا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ افْتِرَآءً عَلَى اللّٰهِ ط قَدْ ضَلُّوْا وَمَا كَانُوْا
۽ حرام ڪيائون ان روزيءَ کي جا ڏني الله انهن کي ناهہ ناهيندي الله تي، بيشڪ گمراهہ ٿيا ۽ نہ هئا
ڪوڙي ناهہ ناهڻ سان حرام ڪيائون، سي بيشڪ نقصان وارا ٿيا (اهي) بيشڪ ڀلا

مُهْتَدِيْنَ ﴿١٤٠﴾ ع وَهُوَ الَّذِيْٓ اَنْشَاَ جَنّٰتٍ مَّعْرُوْشٰتٍ وَّغَيْرَ مَعْرُوْشٰتٍ ركوع ع ١٧ ١١ ٣

هدايت وارا. ۽ اهو ئي آهي جنهن پيدا ڪيا باغ پيهن وارا ۽ بنا پيهن جي

۽ هدايت وارا نه آهن. ۽ اهو (الله) آهي جنهن ڇپرن وارا ۽ بنا ڇپرن وارا باغ ۽ ڪجيون ۽ پوڪون

وَّالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا اُكُلُهٗ وَالزَّيْتُوْنَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا

۽ ڪجيون ۽ پوڪون جدا جدا ميوا انهن جا ۽ زيتون ۽ ڏاڙهون هڪ ٻئي سان لڳ ڀڳ

جن جا ڦر قسم قسم ۽ زيتون ۽ ڏاڙهون هڪجهڙا ۽ جدا جدا قسم جا پيدا ڪيا.

وَّغَيْرَ مُتَشَابِهٍ ؕ كُلُوْا مِنْ ثَمَرِهٖٓ اِذَآ اَثْمَرَ وَاٰتُوْا حَقَّهٗ يَوْمَ

۽ صفا جدا، ڪائو ان جو ڦر جڏهن ڦرجي ۽ ڏيو حق ان جو لاباري

جڏهن ڦرن تڏهن سندن ڦر مان ڪائو ۽ سندن لاباري وقت الله جو حق (سندن زڪوات) ڏيو ۽ اجايو

حَصَادِهٖ ۖ وَلَا تُسْرِفُوْا ؕ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿١٤١﴾ لا وَمِنَ الْاَنْعَامِ

ڏينهن، ۽ اجايو نه وڃايو، بيشڪ اهو نه ٿو پسند ڪري اجائي خرچ ڪندڙن کي. ۽ پيدا ڪيائين ڪي جانور

نه وڃايو. ڇو ته الله اجائي وڃائيندڙن کي دوست نه رکندو آهي. ۽ ڍورن مان (وڏا وڏا) بار کڻڻ وارا

حَمُوْلَةً وَّفَرْشًا ؕ كُلُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعُوْا

بار کڻندڙ ۽ ڪي زمين سان لڳل ڪائو ان مان جو رزق ڏنو توهان کي الله ۽ نه هلو

۽ زمين سان لڳل (ننڍا جانور پيدا ڪيائين)_ الله جيڪا اوهان جي روزي ڪئي آهي تنهن مان ڪائو ۽ شيطان جي

خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿١٤٢﴾ لا ثَمٰنِيَةَ اَزْوَاجٍ ۚ مِنَ الضَّاْنِ

شيطان جي وڪن تي، اهو توهان جو دشمن پڌرو آهي. پيدا ڪيائين اٺ نرماد رڍن مان

وکن تي نه هلو، ڇو ته اهو اوهان جو پڌرو ويري آهي. (ڍور) اٺ قسم آهن. رڍن مان ٻه ۽ ٻڪرين مان ٻه (نر ۽ ماديون) آهن،

اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ ؕ قُلْ ءٰٓالذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ

ٻه ۽ ٻڪرين مان ٻه، چؤ ڇا ٻئي نر حرام ڪيائين يا ٻئي ماديون

(اي پيغمبر! ڪافرن کي) چئو ته (الله) ٻنهي نرن کي حرام ڪيو آهي يا مادين کي يا جنهن کي ٻنهي قسمن

اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ ؕ نَبِّـُٔوْنِيْ بِعِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ

يا اهو ڦر جنهن تي شامل آهي گيبرڻ ٻنهي مادين جي، ٻڌايو مون کي دليل سان جيڪڏهن

جي مادين جي گهٽين ليٽيو آهي؟ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته مون کي دليل سان خبر ڏيو!

صٰدِقِيْنَ ﴿١٤٣﴾ لا وَمِنَ الْاِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ ؕ قُلْ

سچا آهيو. ۽ اٺن مان ٻه ۽ ڳئن مان ٻه، چؤ

۽ اٺن مان ٻه قسم ۽ ڳئن مان ٻه قسم (اي پيغمبر! ڪافرن) کي چئو ته نرن کي الله حرام ڪيو آهي

آٰلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ

چا ٻئي نر حرام ڪيائين يا ٻئي ماديون يا اهو ڦر جنهن تي ويڙهيل آهي ڳڀيرڻ

يا ماڏين کي يا جنهن کي ٻنهي قسمن جي ماڏين جي ڳڀڻين لپيٽيو آهي؟

الْاُنْثَيَيْنِ ؕ اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَآءَ اِذْ وَصّٰىكُمُ اللّٰهُ بِهٰذَا ۚ فَمَنْ اَظْلَمُ

ٻنهي مادين جي، چا توهان حاضر هئا جڏهن حڪم ڏنو الله اهو، پوءِ ڪير وڌيڪ ظالم آهي

يا جنهن مهل الله اوهان کي اها وصيت ڪئي تنهن مهل (اوهين) حاضر هيؤ؟ پوءِ جيڪو الله تي

مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ

ان کان جو ٺاهي الله تي ڪوڙ جيئن گمراه ڪري ماڻهن کي بنا دليل، بيشڪ الله

ڪوڙو ٺاهه ٺاهي ته ڄاڻپ کان سواءِ ماڻهن کي ڀُلائي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ جو ته الله ظالم

ع ١٨ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٤٤﴾ قُلْ لَّآ اَجِدُ فِىْ مَآ اُوْحِىَ اِلَىَّ

نه ٿو هدايت ڪري ماڻهن ظالمن کي. چؤ آءٌ نه ٿو لهان ان ۾ جو نازل ڪيل آهي مون ڏانهن

قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي. (اي پيغمبر!) چئو ته جيڪي حڪم مون ڏانهن نازل ٿيا آهن تن مان ڪا

مُحَرَّمًا عَلٰى طَاعِمٍ يَّطْعَمُهٗٓ اِلَّآ اَنْ يَّكُوْنَ مَيْتَةً اَوْ دَمًا مَّسْفُوْحًا

ڪوئي حرام ڪنهن کائڻ واري تي جو کائي ان کي مگر اهو هجي مُئل يا رت وهيل

شيءِ جنهن کي کائيندڙ کائي حرام نه ٿو لهان هن کان سواءِ ته (اهو) مئل هجي يا وهندڙ رت يا سوئر جو ماس،

اَوْ لَحْمَ خِنْزِيْرٍ فَاِنَّهٗ رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ ۚ فَمَنِ

يا گوشت سوئر جو پوءِ اهو سو پليت آهي يا ناجائز اها شيءِ جنهن تي پڪاريل هجي الله کان سواءِ ٻئي جو نالو پر جيڪو

جو اهي (سڀ) حرام آهن، يا گناه طرح جنهن (شيءِ) تي الله جي نالي کان سواءِ ٻئي جو نالو سڏيو وڃي، پوءِ جي

اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَاِنَّ رَبَّكَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٤٥﴾ وَعَلَى

لاچار ٿيو نه بي فرماني ڪندڙ ۽ نه زيادتي ڪندڙ ته بيشڪ تنهنجو پالڻهار بخشيندڙ مهربان آهي. ۽

ڪو لاچاري حالت ۾ نڪي بي فرمان ۽ نڪي حد کان لنگهندڙ ٿئي (۽ منجهانئس کجهه کائي) ته بيشڪ تنهنجو پالڻهار بخشڻهار مهربان آهي.

الَّذِيْنَ هَادُوْا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِىْ ظُفُرٍ ۚ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ

يهودين تي حرام ڪيوسون هر ننهن وارو جانور، ۽ ڳائي مال ۽ ٻڪرين مان

۽ يهودين تي سڀئي نهن وارا جانور حرام ڪيا هئاسون، ۽ (پڻ) ڳئن ۽ ٻڪرين مان

حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُوْمَهُمَآ اِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُوْرُهُمَآ اَوِ الْحَوَايَآ

اسان حرام ڪيون انهن تي چرٻيون انهن جون مگر اها جيڪا چاڙهي انهن جي پٺين يا آنڊن

انهن جي پٺي واريءَ لڳل هجي يا آنڊي واريءَ يا هڏن سان گڏيل هجي کان سواءِ (ٻي سڀ هجي) منجهن

اَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ۭ ذٰلِكَ جَزَيْنٰهُمْ بِبَغْيِهِمْ ڮ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ﴿١٤٦﴾

يا اها جيڪا ڳڃي وٽي هڏ سان، اها سزا ڏني سون کين سندن بي فرمانيءَ جي. ۽ اسان سچا آهيون.

حرام ڪئي هئي سون. اِها سندين بي فرمانيءَ سببان کين سزا ڏني سون ۽ اسين تہ ضرور سچ چوڻ وارا آهيون.

فَاِنْ كَذَّبُوْكَ فَقُلْ رَّبُّكُمْ ذُوْ رَحْمَةٍ وَّاسِعَةٍ ۚ وَلَا يُرَدُّ بَاْسُهٗ

پوءِ جيڪڏهن اهي ڪوڙو چون توکي پوءِ چؤ توهان جو رب رحمت ڪشادي وارو آهي. ۽ نہ هٽايو ويندو ان جو عذاب

پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪوڙو پائين تہ چئو تہ اوهان جو پالڻهار گهڻي رحمت وارو آهي. ۽ ڏوهارڻ قوم کان

عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿١٤٧﴾ سَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا لَوْ شَآءَ اللّٰهُ

قوم ڏوهارين جي کان. هينئر چوندا اهي جن شرڪ ڪيو جيڪڏهن گهري ها الله تہ

سندس عذاب نہ ٽاربو. مشرڪ سگهو چوندا تہ، جي الله گهري ها تہ نڪي اسين شرڪ ڪريون ها ۽ نڪي اسان جا

مَآ اَشْرَكْنَا وَلَآ اٰبَآؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍ ۭ كَذٰلِكَ كَذَّبَ

نہ شرڪ ڪيون ها اسان ۽ نڪي اسان جا ابا ڏاڏا ۽ نڪي حرام ڪيون ها ڪائي شيءِ، اهڙي طرح ڪوڙو ڪيو هو

ابا ڏاڏا (شرڪ ڪن ها) ۽ نڪي اسين (پاڻ تي) ڪا شيءِ حرام ڪريون ها! اهڙيءَ طرح ڪانئن جيڪي اڳ هئا تن بہ ڪوڙ پاتيو.

الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتّٰى ذَاقُوْا بَاْسَنَا ۭ قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِّنْ

انهن کان اڳين بہ نيث چکيائون عذاب اسانجو. چؤ ڇا توهان وٽ آهي ڪوئي

تان جو اسان جي سزا (جو مزو) چکيائون. (اي پيغمبر! کين) چئو تہ، اوهان وٽ ڪو دليل آهي تہ

عِلْمٍ فَتُخْرِجُوْهُ لَنَا ۭ اِنْ تَتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ اَنْتُمْ اِلَّا

علم تہ ظاهر ڪريوان ڪي اسان لاءِ، رڳو توهان هلو ٿا گمان تي ۽ توهان رڳو

اهو اسان کي ڪڍي آڻيو؟ (اوهين) رڳو گمان تي هلندا آهيو ۽ اوهين رڳو اٽڪل هڻندا آهيو.

تَخْرُصُوْنَ ﴿١٤٨﴾ قُلْ فَلِلّٰهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ ۚ فَلَوْ شَآءَ لَهَدٰىكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿١٤٩﴾

اٽڪلون ٿا ڪريو. تون چؤ تہ الله جو ئي آهي دليل پختو. پوءِ جيڪڏهن اهو چاهي تہ هدايت ڪري توهان سڀني کي.

(اي پيغمبر! کين) چئو تہ، الله جي حجت مضبوط آهي، جيڪڏهن گهري ها تہ ضرور اوهان مڙني کي سڌو رستو ڏيکاري ها!

قُلْ هَلُمَّ شُهَدَآءَكُمُ الَّذِيْنَ يَشْهَدُوْنَ اَنَّ اللّٰهَ حَرَّمَ هٰذَا ۚ

چؤ آڻيو پنهنجا شاهد جيڪي شاهدي ڏين تہ الله حرام ڪئي آهي هيءَ شيءِ

(اي پيغمبر! کين) چئو تہ، پنهنجن شاهدن کي سڏيو جيڪي شاهدي ڏين تہ الله اِنهن (معين شين) کي حرام ڪيو آهي

فَاِنْ شَهِدُوْا فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُمْ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا

پوءِ جي اهي چون بہ تہ تون نہ چؤ انهن سان گڏ، ۽ نہ هل انهن جي خواهشن تي جن ڪوڙو ڪوٺيو

پوءِ جيڪڏهن (اهي اچي) شاهدي ڏين تہ (تون) انهن سان شاهدي نہ ڏي! ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو ۽

بِاٰيٰتِنَا وَالَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُوْنَ ؏ ﴿١٥٠﴾ ع ٦ ٥

اسان جي آيتن کي ۽ جيڪي نہ ٿا مڃين آخرت کي ۽ اهي پنهنجي رب سان ٻين کي برابر ٿا ڪن.

جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آهن تن جي چوڻ تي نہ هل! ۽ اهي پنهنجي پالڻهار سان ٻين کي برابر ڪن ٿا.

قُلْ تَعَالَوْا اَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ اَلَّا تُشْرِكُوْا بِهٖ شَيْـًٔا وَّ

چؤ اچو آءٌ پڙهان تو جيڪي حرام ڪيو توهان جي رب توهان تي تہ نہ شريڪ ڪريو انهيءَ سان ڪنهن شيءِ کي ۽

(اي پيغمبر! ڪين) چئو تہ اوهان جي پالڻهار اوهان تي جيڪي حرام ڪيو آهي سو اچو تہ آءٌ پڙهي ٻڌايان. (اهو هي آهي تہ) اوهين ڪنهن شيءِ کي

بِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا ۚ وَلَا تَقْتُلُوْٓا اَوْلَادَكُمْ مِّنْ اِمْلَاقٍ ؕ نَحْنُ

پيءُ ماءُ سان چڱائي ڪريو، ۽ نہ ڪُهو پنهنجن ٻچن کي سڃائي ڪان، اسان

ساڻس شريڪ نہ ڪريو ۽ ماءُ پيءُ سان چڱائي ڪريو ۽ اوهين پنهنجي اولاد کي سڃائيءَ سببان نہ ڪُهو، اسين اوهان کي (بہ) ۽ (خاص) انهن کي (بہ)

نَرْزُقُكُمْ وَاِيَّاهُمْ ۚ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا

روزي ڏيندا آهيون توهان کي ۽ انهن کي ۽ نہ ويجها ٿيو بي حيائي کي جا ظاهر هجي ان مان يا

روزي ڏيندا آهيون، ۽ بي حيائيءَ جي ڪمن مان جيڪي پڌرو هجي ۽ جيڪي ڳجهو هجي تنهن (سڀ) کي (اوهين) ويجها نہ وڃو

بَطَنَ ۚ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِيْ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ ؕ ذٰلِكُمْ

لڪل هجي، ۽ نہ قتل ڪريو ماڻهوءَ کي جنهن کان روڪيو الله مگر حق سان، اهو اٿو،

۽ نڪي (اهڙي) ماڻهو کي ماريو جنهن جو مارڻ حق (شرعي قانون) کان سواءِ الله حرام ڪيو آهي، اهو (حڪم) آهي

وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿١٥١﴾ وَلَا تَقْرَبُوْا مَالَ الْيَتِيْمِ اِلَّا

حڪم ڪيائين توهان کي جنهن جو تہ من توهان عقل ڪريو. ۽ نہ ويجها ٿيو يتيم جي مال کي مگر

جنهن سان اوهان کي (الله) وصيت فرمائي آهي مَن اوهين سمجهو. ۽ جيڪو (طريقو) بهتر هجي تنهن کان سواءِ (ٻئي طريقي سان) يتيمن جي مال کي

بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ حَتّٰى يَبْلُغَ اَشُدَّهٗ ۚ وَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيْزَانَ

اهڙي طرح جو جائز هجي تان جو پهچي پنهنجي جواني کي، ۽ پورو ڪريو ماڻ ۽ تور کي

ويجها نہ وڃو جيستائين اهو پنهنجي جوانيءَ کي پهچي، ۽ ماپ تور انصاف سان پوري ڏيو وٺو، اسين ڪنهن

بِالْقِسْطِ ۚ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا ۚ وَاِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوْا

انصاف سان، اسان نہ ٿا تڪليف ڏيون ڪنهين کي مگر ان جي طاقت آهر، ۽ جڏهن ڳالهايو تہ حق چئو

ماڻهو کي سندس وس کان سواءِ (وڌيڪ) تڪليف نہ ٿا ڏيون، ۽ جڏهن اوهين (پاڻ ۾) ڳالهايو تڏهن انصاف سان هلو

وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ۚ وَبِعَهْدِ اللّٰهِ اَوْفُوْا ؕ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ

جيتوڻيڪ هجي مائٽ، ۽ الله سان ڪيل وعدو پاڙيو، اهو اٿوَ حڪم ڪيائين توهان کي جنهن جو مَنَ توهان

جيتوڻيڪ مائٽيءَ وارو هجي، ۽ الله جو انجام پاڙيو، انهيءَ (حڪم جي) اوهان کي وصيت ڪئي اٿس

تَذَكَّرُوْنَ ﴿١٥٢﴾ وَاَنَّ هٰذَا صِرَاطِيْ مُسْتَقِيْمًا فَاتَّبِعُوْهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعُوا

نصيحت وٺو. ۽ بيشڪ اها منهنجي راهه آهي سڌي پوءِ انهيءَ تي هلو. ۽ نه هلو

ته مَن اوهين نصيحت وٺو. ۽ هيءَ ته اها منهنجي سڌي واٽ آهي تنهن ڪري اُن تي هلو. ۽ ٻين واٽن تي نه هلو جو اهي

السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيْلِهٖ ۭ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ

ٻين رستن تي پوءِ اهي ڌار ڪندا توهان کي ان جي راهه کان، اهو اٿو حڪم ڪيائين توهان کي جنهن جو من

واٽون اوهان کي سندس واٽ کان جدا ڪنديون. انهيءَ (حڪم جي) اوهان کي وصيت فرمائي اٿس ته مَن اوهين

تَتَّقُوْنَ ﴿١٥٣﴾ ثُمَّ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ تَمَامًا عَلَى الَّذِيْٓ اَحْسَنَ

پرهيزگار ٿيو. پوءِ ڏنوسون موسيٰ کي ڪتاب نعمت پوري ڪرڻ لاءِ انهيءَ تي جيڪو چڱو ڪم ڪري

پرهيزگاري ڪريو. وري موسيٰ کي ڪتاب انهيءَ ماڻهو تي پنهنجي نعمت جي پوري ڪرڻ لاءِ، جو ڀلارو هجي ۽

وَتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَّهُدًى وَّرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَاۗءِ رَبِّهِمْ

۽ بيان ڪرڻ لاءِ هر شيءِ کي ۽ هدايت لاءِ ۽ رحمت لاءِ ته جيئن اهي ملاقات پنهنجي رب جيءَ کي

سڀ ڪنهن شيءِ جي تفصيل لاءِ ۽ هدايت ۽ ٻاجهه لاءِ ڏنوسون ته مَن اهي پنهنجي پالڻهار جي ملاقات کي مڃين.

يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٥٤﴾ ع وَهٰذَا كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ مُبٰرَكٌ فَاتَّبِعُوْهُ وَاتَّقُوْا لَعَلَّكُمْ ع ١٩

مڃين. ۽ هيءُ قرآن ڪتاب آهي جنهن کي لاٿوسون برڪت وارو آهي پوءِ هلو ان تي ۽ ڊڄو مَن توهان

هيءُ برڪت وارو ڪتاب (يعني قرآن) لاٿوسون تنهن ڪري اُن جي تابعداري ڪريو ۽ ڊڄو ته اوهان تي ٻاجهه ڪئي وڃي.

تُرْحَمُوْنَ ﴿١٥٥﴾ اَنْ تَقُوْلُوْٓا اِنَّمَآ اُنْزِلَ الْكِتٰبُ عَلٰي طَاۗىِٕفَتَيْنِ مِنْ

رحم ڪيا وڃو. متان چئو ته رڳو نازل ڪيو ويو ڪتاب ٻن جماعتن تي اسان کان

(هن لاءِ لاٿوسون ته اي ڪافرو!) متان چوڻ لڳو ته. اسان کان اڳ وارن ٻن ٽولين کان سواءِ ٻئي (ڪنهن) تي

قَبْلِنَا ۠ وَاِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغٰفِلِيْنَ ﴿١٥٦﴾ اَوْ تَقُوْلُوْا لَوْ اَنَّآ

اڳي ۽ اسان هئاسون ان جي تعليم کان بي خبر. يا چئو ته جيڪر نازل ٿئي

ڪتاب نه لاٿو ويو آهي ۽ اسين سندن پڙهي پڙهائي کان بيخبر هئاسون. يا چئو ته. جيڪڏهن اسان تي ڪو ڪتاب

اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتٰبُ لَكُنَّآ اَهْدٰى مِنْهُمْ ۚ فَقَدْ جَاۗءَكُمْ بَيِّنَةٌ

ها اسان تي به ڪتاب ته اسان ٿيون ها وڌيڪ هدايت وارا انهن کان، سو بيشڪ اچي ويو توهان وٽ رهبر

نازل ٿئي ها ته (اسين) ضرور انهن کان وڌيڪ هدايت وارا ٿيون ها. پوءِ بيشڪ اوهان جي پالڻهار کان (روشن) دليل

مِّنْ رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَّرَحْمَةٌ ۚ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِ

توهان جي رب کان ۽ هدايت ۽ رحمت، پوءِ ڪير وڌو ظالم آهي انهيءَ کان جو ڪوڙو ڪري الله

۽ هدايت ۽ ٻاجهه اوهان وٽ آئي آهي، پوءِ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جو الله جي آيتن کي ڪوڙ چوي

اللّٰهِ وَصَدَفَ عَنْهَا ؕ سَنَجْزِی الَّذِیْنَ یَصْدِفُوْنَ عَنْ اٰیٰتِنَا

جي آيتن کي ۽ منهن موڙي انهن کان، جلد سزا ڏينداسون انهن کي جيڪي منهن موڙين ٿا اسان جي آيتن کان

۽ ڪانئن منهن موڙي؟ جيڪي اسان جي آيتن کان منهن موڙيندا تن کي انهيءَ سببان بڇڙي عذاب جي سزا ڏينداسون

سُوْٓءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوْا یَصْدِفُوْنَ ﴿١٥٧﴾ هَلْ یَنْظُرُوْنَ اِلَّاۤ اَنْ

بڇڙي عذاب جي هن ڪري جو اهي منهن موڙيندا هئا. نه ٿا ڏسن مگر هي ته

جو منهن موڙيندا هئا.هن کان سواءِ انتظار نه ڪندا آهن ته وٽن ملائڪ اچن يا تنهنجو پالڻهار

تَاْتِیَهُمُ الْمَلٰٓىِٕكَةُ اَوْ یَاْتِیَ رَبُّكَ اَوْ یَاْتِیَ بَعْضُ اٰیٰتِ رَبِّكَ ؕ یَوْمَ

اچن انهن وٽ ملائڪ يا اچي تنهنجو رب يا اچن ڪي نشانيون تنهنجي رب جون، جنهن ڏينهن

اچي يا تنهنجي پالڻهار جون ڪي نشانيون اچن! جنهن ڏينهن تنهنجي پالڻهار جون ڪي نشانيون اينديون

یَاْتِیْ بَعْضُ اٰیٰتِ رَبِّكَ لَا یَنْفَعُ نَفْسًا اِیْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ

اينديون ڪي نشانيون تنهنجي رب جون نفعو نه ڏيندو ڪنهن کي ايمان انهيءَ جو جنهن نه

(تنهن ڏينهن) اهڙي ڪنهن ماڻهوءَ کي سندس ايمان آڻڻ فائدو نه ڏيندو جنهن، اڳ ايمان نه آندو هوندو

اٰمَنَتْ مِنْ قَبْلُ اَوْ كَسَبَتْ فِیْۤ اِیْمَانِهَا خَیْرًا ؕ قُلِ

ايمان آندو هو اڳ ۾ يا نه ڪمائي هئي پنهنجي ايمان ۾ ڪا نيڪي، چؤ

يا پنهنجي ايمان ۾ چڱائي نه ڪئي هوندي، (اي پيغمبرا ڪين) چئو ته، (اوهين به) انتظار ڪريو

انْتَظِرُوْۤا اِنَّا مُنْتَظِرُوْنَ ﴿١٥٨﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ فَرَّقُوْا دِیْنَهُمْ وَ

انتظار ڪريو اسان به منتظر آهيون. بيشڪ جن ٽڪرا ڪيو پنهنجي دين کي ۽

اسين به انتظار ڪندڙ آهيون. جن پنهنجي دين کي ڌارو ڌار ڪري ڇڏيو ۽ ٽوليون ٽوليون ٿي ويا

كَانُوْا شِیَعًا لَّسْتَ مِنْهُمْ فِیْ شَیْءٍ ؕ اِنَّمَاۤ اَمْرُهُمْ

ٿي ويا ٽولا ناهين تون انهن سان ڪنهن ڳالهه ۾، رڳو ڪم انهن جو

تن سان تنهنجو ڪو واسطو نه آهي، سندن ڪم الله جي ئي حوالي آهي وري جيڪي

اِلَى اللّٰهِ ثُمَّ یُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوْا یَفْعَلُوْنَ ﴿١٥٩﴾ مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ

الله جي حوالي آهي پوءِ خبر ڏيندو انهن کي ان جي جو ڪجهه ڪندا هئا. جيڪو آڻيندو چڱائي

ڪندا آهن تنهن جي کين سُڌ ڏيندو. جيڪو ڪا چڱائي (الله جي حضور ۾) آڻيندو تنهن لاءِ ان جهڙيون

فَلَهٗ عَشْرُ اَمْثَالِهَا ۚ وَمَنْ جَآءَ بِالسَّیِّئَةِ فَلَا یُجْزٰۤى اِلَّا

پوءِ ان لاءِ آهي ڏهوڻ انهي جي، ۽ جيڪو آڻيندو بڇڙائي پوءِ ان کي بدلو ڏنو ويندو

ڏهوڻيون آهن، ۽ جيڪو بڇڙائي آڻيندو تنهن کي ان جهڙيءَ کان سواءِ (ٻي) سزا نه ڏبي ۽ انهن تي

مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿١٦٠﴾ قُلْ اِنَّنِيْ هَدٰىنِيْ رَبِّيْ

اوتروئي ۽ اهي نہ ظلم ڪيا ويندا. چؤ مون کي هلايو آهي منهنجي رب

ظلم نہ ڪبو. (اي پيغمبرا ڪين) چئو تہ، منهنجي پالڻهار مون کي سڌيءَ واٽ ڏانهن هدايت ڪئي آهي.

اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۚ دِيْنًا قِيَمًا مِّلَّةَ اِبْرٰهِيْمَ حَنِيْفًا ۚ وَ

رستي سڌي تي، دين صحيح تي طريقي ابراهيم تي جو هڪ طرف هئو، ۽

جو محڪم دين ابراهيم حنيف (خدا ڏانهن هڪ طرفي) جو طريقو آهي، ۽ (ابراهيم)

مَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٦١﴾ قُلْ اِنَّ صَلَاتِيْ وَنُسُكِيْ وَ

نہ هئو مشرڪن مان. تون چؤ بيشڪ منهنجي نماز ۽ منهنجي خيرات ۽

مشرڪن مان نہ هو.(اي پيغمبرا ڪين هيءَ بہ) چئو تہ منهنجي نماز ۽ منهنجون مڙيئي عبادتون

مَحْيَايَ وَمَمَاتِيْ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيْكَ لَهٗ ۚ وَ

منهنجو جيئڻ ۽ منهنجو مرڻ الله پروردگار جهانن جي لاءِ آهي. ناهي ڪو شريڪ ان جو. ۽

۽ منهنجو جيئڻ ۽ منهنجو مرڻ (سڀ) جهانن جي پالڻهار الله لاءِ آهي. ان جو ڪو شريڪ نہ آهي، ۽ مون کي

بِذٰلِكَ اُمِرْتُ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿١٦٣﴾ قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ

اهوئي حڪم ڪيو اٿم ۽ آءٌ ئي پهريون فرمانبردار آهيان. چؤ ڇا الله کان سواءِ

اِن لاءِ حڪم ڪيل آهي ۽ آءٌ پهريون مسلمان آهيان. (اي پيغمبرا) چئو تہ، الله کان سواءِ ٻيو پالڻهار ڇو گهران؟

اَبْغِيْ رَبًّا وَّهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ۭ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ

ڳوليان ڪو رب ۽ اهو پالينڌڙ هر شيءِ جو آهي، ۽ نہ تو گناهہ ڪري هر ڪو ماڻهو

حالانڪ اهو هر شيءِ جو پالڻهار آهي، ۽ سڀ ڪو ماڻهو جيڪي ڪندو سو (بار) رڳو مٿس هوندو

اِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ۚ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ

مگر پاڻ تي، ۽ نہ ڪڻندو ڪوئي بار ڪڻندڙ بار ٻئي جو. پوءِ پنهنجي رب ڏانهن آهي

۽ ڪو ڪڻندڙ ٻئي جو بار نہ ڪڻندو وري اوهان کي پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ جو هنڌ آهي

مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ

موٽڻ اوهان جو پوءِ ٻڌائيندو توهان کي اها ڳالهہ جنهن ۾ توهان جهڳڙو ڪندا هئا. ۽ اهوئي

پوءِ جنهن ڳالهہ بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو،۽ اهو (الله) آهي جنهن

الَّذِيْ جَعَلَكُمْ خَلٰٓئِفَ الْاَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ

ئي ڪيو توهان کي سنڀاليندڙ زمين جو ۽ مٿي ڪيائين توهان مان هڪڙن کي ٻين کان

اوهان کي زمين جو بادشاهہ ڪيو آهي ۽ اوهان مان ڪن جا درجا ڪن کان هن لاءِ بلند ڪيائين تہ

النصف

دَرَجٰتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِيْ مَآ اٰتٰىكُمْ ؕ اِنَّ رَبَّكَ سَرِيْعُ الْعِقَابِ ۖ ز

درجن ۾ جٿن آزمائي توهان کي ان ۾ جيڪي توهان کي ڏنائين، بيشڪ تنهنجو رب جلد عذاب ڪندڙ آهي.

جيڪي اوهان کي ڏنو اٿس تنهن ۾ اوهان کي پرکي، ڇو ته تنهنجو پالڻهار جلد سزا ڏيندڙ (به) آهي

وَاِنَّهٗ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٦٥﴾ ع

۽ بيشڪ اهوئي بخشڻهار مهربان آهي.

۽ بيشڪ اهو بخشڻهار مهربان (به) آهي.

سُوْرَةُ الْاَعْرَافِ مَكِّيَّةٌ — بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ — اٰيَاتُهَا ٢٠٦ رُكُوْعَاتُهَا ٢٤

شروع الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الٓمّٓصٓ ﴿١﴾ كِتٰبٌ اُنْزِلَ اِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِيْ صَدْرِكَ حَرَجٌ

المص. هي ڪتاب لاٿو ويو توڏانهن پوءِ نه هجي تنهنجي دل ۾ ڪا پريشاني

المص. (اي پيغمبر! هي) ڪتاب تو ڏانهن لاٿو ويو ته ساڻس (ماڻهن کي) ڊيڄارين تنهن ڪري ان بابت

مِّنْهُ لِتُنْذِرَ بِهٖ وَذِكْرٰى لِلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٢﴾ اِتَّبِعُوْا مَآ اُنْزِلَ

هن کان جٿن ڊيڄارين انهيءَ سان ۽ نصيحت ڪرين مؤمنن کي. هلو ان تي جيڪي نازل ٿيو

تنهنجي سيني ۾ ڪا تنگي نه ٿيڻ گهرجي ۽ مؤمنن لاءِ نصيحت آهي. جيڪي اوهان ڏانهن اوهان جي پالڻهار کان لاٿو ويو

اِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوْا مِنْ دُوْنِهٖٓ اَوْلِيَآءَ ؕ قَلِيْلًا مَّا

توهان ڏانهن توهان جي رب کان ۽ نه تابع ٿيو انهي کان سواءِ ٻين دوستن جا، تمام گهٽ ٿا

تنهن جي پيروي ڪريو ۽ ان (الله) کان سواءِ ٻين دوستن جي پيروي نه ڪريو. اوهان (تمام) گهٽ نصيحت وٺندا آهيو.

تَذَكَّرُوْنَ ﴿٣﴾ وَكَمْ مِّنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَا فَجَآءَهَا بَاْسُنَا بَيَاتًا اَوْ

سمجهو توهان. ۽ ڪيئي ڳوٺ هلاڪ ڪياسون جو پهتو انهن تي عذاب اسان جو راتوواهه يا

۽ گهڻائي ڳوٺ هئا جي ويران ڪياسون پوءِ (يا) راتو واهه (سمهڻ مهل) انهن کي اسان جو عذاب پهتو يا اهي

هُمْ قَآئِلُوْنَ ﴿٤﴾ فَمَا كَانَ دَعْوٰىهُمْ اِذْ جَآءَهُمْ بَاْسُنَآ اِلَّآ اَنْ

هئا منجهند جو آرامي. پوءِ نه هو آواز انهن جو جڏهن آيو وٽن عذاب مگر ڇون

منجهند جو ننڊ ڪرڻ وارا هئا. پوءِ جڏهن ڪين اسان جو عذاب پهتو (تڏهن) سندين پڪارهن ڇوڻ کان سواءِ نه هئي

قَالُوْٓا اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿٥﴾ فَلَنَسْــَٔلَنَّ الَّذِيْنَ اُرْسِلَ اِلَيْهِمْ

چيا ته برابر اسان هئاسين ظالم. پوءِ ضرور پڇنداسون انهن کان موڪليا ويا رسول جن ڏانهن

ته اسين (پاڻ تي) ظلم ڪندڙ هئاسون! پوءِ جن ڏانهن پيغمبر موڪليا ويا تن کان (به) ضرور پڇنداسون ۽

وَلَنَسْـَٔلَنَّ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٦﴾ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَّمَا كُنَّا

۽ ضرور پڇا ڪنداسون رسولن کان. پوءِ بيان ڪنداسون انھن تي ثابتيءَ سان ۽ نہ ھئاسون

پيغمبرن کان (بہ) ضرور پڇنداسون. پوءِ (سندن ڪرتوت) مڱن علم سان بيان ڪنداسون ۽ اسين پري نہ ھئاسون.

غَآئِبِيْنَ ﴿٧﴾ وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذِ الْحَقُّ ۚ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِيْنُهٗ

غير حاضر. ۽ تورَ تنھن ڏينھن پوري ٿيلدي، پوءِ جنھن جا ڳرا ٿيا تورا

۽ ان ڏينھن (عملن جي) تور سچ آھي، پوءِ جن جا پلڙا ڳرا ٿيا سي ئي ڇٽل آھن.

فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِيْنُهٗ فَاُولٰٓئِكَ

تہ اھي ئي ڪامياب آھن. ۽ جنھن جا ھلڪا ٿيا تورا پوءِ اھي ئي آھن

۽ جن جا پلڙا ھلڪا ٿيا سي اھي آھن جن پاڻ کي انھيءَ سببان نقصان لاتو جو

الَّذِيْنَ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَظْلِمُوْنَ ﴿٩﴾ وَ

جن زيان ڪيو پنھنجو ان ڪري جو اسان جي آيتن جو انڪار ڪندا ھئا. ۽

اسان جي آيتن بابت انڪار ڪندا ھئا. ۽ بيشڪ اوھان کي زمين ۾ ٽڪايوسون

لَقَدْ مَكَّنّٰكُمْ فِى الْاَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيْهَا مَعَايِشَ ؕ قَلِيْلًا مَّا

اسان ئي توھان کي قرار ڏنوسون زمين ۾ ۽ ڪئي سون توھان لاءِ انھيءَ ۾ معاشيات، تمام گھٽ

۽ منجھس اوھان لاءِ گذران (جو اَپاءُ) رکيوسون، (پر اوھين) ٿورو شڪر ڪندا آھيو.

تَشْكُرُوْنَ ﴿١٠﴾ ع وَلَقَدْ خَلَقْنٰكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنٰكُمْ ثُمَّ قُلْنَا ١ ع ١٠ ٨

تا شڪر ڪريو. ۽ اسان پيدا ڪيو توھان کي پوءِ شڪليون ڏنيون سي اوھان کي پوءِ چيوسون

۽ بيشڪ اوھان کي پيدا ڪيوسون وري اوھان جي شڪل بڻائي سون وري ملائڪن کي چيوسون تہ

لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ ۖ فَسَجَدُوْٓا اِلَّآ اِبْلِيْسَ ؕ لَمْ يَكُنْ مِّنَ

ملائڪن کي تہ سجدو ڪريو آدم کي، پوءِ سجدو ڪيائون مگر ابليس، نہ ھئو سجدي

آدم کي سجدو ڪريو پوءِ شيطان کان سواءِ (ٻين) سجدو ڪيو، (شيطان) سجدي ڪندڙن مان نہ ٿيو.

السّٰجِدِيْنَ ﴿١١﴾ قَالَ مَا مَنَعَكَ اَلَّا تَسْجُدَ اِذْ اَمَرْتُكَ ؕ قَالَ اَنَا خَيْرٌ

ڪندڙن مان. چيائين ڪھڙي رڪاوٽ ھئي توکي جو نہ سجدو ڪيو تو جڏھن حڪم ڪيم توکي، چيائين آءٌ ڀلو آھيان

(الله) چيو تہ توکي سجدي ڪرڻ کان ڪھڙي (ڳالھ) جھليو؟ جڏھن تہ توکي حڪم (بہ) ڪيم، چيائين تہ آءٌ ڪانئس ڀلو آھيان،

مِّنْهُ ۚ خَلَقْتَنِىْ مِنْ نَّارٍ وَّخَلَقْتَهٗ مِنْ طِيْنٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ

ان کان، تو پيدا ڪيو مون کي باھ مان ۽ پيدا ڪيو تو ان کي مٽي مان. فرمايائين تون لھي وڃ

مون کي باھ مان پيدا ڪيو اٿيئي ۽ اُن کي مٽيءَ مان پيدا ڪيو اٿيئي. (الله) چيو تہ، اُن (آسمان) مان ھيٺ لھي وڃ!

مِنْهَا فَمَا يَكُوْنُ لَكَ اَنْ تَتَكَبَّرَ فِيْهَا فَاخْرُجْ اِنَّكَ
هتان پوءِ ناهي توکي ڪو حق جو آڪڙ ڪرين تُو هتي پوءِ نڪري وڃ بيشڪ تون
توکي منجهس وڏائي ڪرڻ نہ جڳائيندي آهي تنهن ڪري (تون) نڪرا چو تہ تون خوار ٿيلن مان آهين.

مِنَ الصّٰغِرِيْنَ ﴿۱۳﴾ قَالَ اَنْظِرْنِيْٓ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿۱۴﴾ قَالَ اِنَّكَ
ذليلن مان آهين. چيائين ڍر ڏي مون کي ڏينهن قيامت ٿائين. فرمايائين بلاشڪ تون
چيائين قيامت جي ڏينهن تائين مون کي مهلت ڏي. (الله) فرمايو تہ يقينن تون مهلت ڏنلن مان آهين.

مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ﴿۱۵﴾ قَالَ فَبِمَآ اَغْوَيْتَنِيْ لَاَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ
مهلت ڏنلن مان آهين. چيائين جئن گمراھ ڪيو تو مونکي تہ مون بہ ضرور ويهندس انهن لاءِ تنهنجي
چيائين تہ اِنهيءَ سبب جو تو مون کي گمراھ ڪيو (آءٌ تہ) ماڻهن لاءِ تنهنجيءَ سڌيءَ واٽ تي ضرور وِهندس.

الْمُسْتَقِيْمَ ﴿۱۶﴾ ثُمَّ لَاٰتِيَنَّهُمْ مِّنْۢ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
سڌي رستي تي. پوءِ ضرور ايندس انهن وٽ انهن جي اڳيان ۽ انهن جي پٺيان
پوءِ سندن اڳيان ۽ سندن پوئتان ۽ سندن سڄي پاسي کان ۽ سندن کٻي پاسي

وَعَنْ اَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَآئِلِهِمْ ؕ وَلَا تَجِدُ اَكْثَرَهُمْ شٰكِرِيْنَ ﴿۱۷﴾
۽ انهن جي ساڄي کان ۽ انهن جي کاٻي کان، ۽ نہ لهندين تون گهڻا انهن مان شڪرگذار.
کان وٽن ايندس ۽ منجهانئن گهڻا شڪر ڪندڙ نہ لهندين!.

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُوْمًا مَّدْحُوْرًا ؕ لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَاَمْلَئَنَّ
فرمايائين نڪر هتان ٻڇڙو ٿي تڙيل ٿي، جيڪو بہ تابع ٿيو تنهنجو انهن مان ضرور ڀريندس
(الله) فرمايو تہ تون آسمانن مان خوار (۽) تڙيل ٿي نڪري وڃ! انهن مان جيڪو تنهنجي تابعداري ڪندو (تنهن کي ۽ توکي

جَهَنَّمَ مِنْكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۱۸﴾ وَيٰٓاٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ
دوزخ کي توهان سڀني مان ۽ اي آدم! رھ تون ۽ تنهنجي زال جنت ۾
دوزخ ۾ وجهي) اوهان مڙني مان دوزخ ضرور ڀريندس. ۽ (چيوسون تہ) اي آدم! تون ۽ تنهنجي زال بهشت ۾

فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُوْنَا
پوءِ ٻئي کائو جتان چاهيو ۽ نہ ويجها ٿيو هن وڻ کي پوءِ ٿي پوندؤ
رهي رهو ۽ (جيڪي وڻيوَ سو) جتان وڻيو تتان کائو ۽ هن وڻ کي ويجها نہ وڃجو نہ تہ

مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۹﴾ فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطٰنُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا
گنهگار. پوءِ خيال وڌو انهن کي شيطان جيئن کولي انهن لاءِ اها شيءِ
ظالمن مان ٿيندؤ. پوءِ شيطان انهن کي هن لاءِ وسوسو وڌو تہ سندن اگهڙن مان جيڪي ڪائن ڍڪيل هو

وُرِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْاٰتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهٰكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هٰذِهِ

جا ڍڪيل هئي انهن کان يعني سندن اگهڙ ۽ چيائين نہ روڪيو توهان کي توهان جي رب هن

سو انهن لاءِ ظاهر ڪري ۽ چيائين تہ اوهان جي پالڻهار اوهان کي هن وڻ کان هن ڪاران نہ جهليو

الشَّجَرَةِ اِلَّآ اَنْ تَكُوْنَا مَلَكَيْنِ اَوْ تَكُوْنَا مِنَ الْخٰلِدِيْنَ ﴿٢٠﴾ وَ

وڻ کان مگر هن لاءِ تہ ٿيندؤ ملڪ يا ٿيندؤ هميشہ هوندن مان. ۽

آهي تہ متان اوهين ملائڪ ٿي پئو يا (ان ۾) سدائين رهڻ وارن مان ٿي پئو. ۽ ساک کڻي

قَاسَمَهُمَآ اِنِّيْ لَكُمَا لَمِنَ النّٰصِحِيْنَ ﴿٢١﴾ فَدَلّٰىهُمَا بِغُرُوْرٍ فَلَمَّا

قسم کنيائين ٻنهي سان تہ آءٌ توهان جو خير خواهہ آهيان. پوءِ لاڙيائين انهن کي ڌوکي سان. پوءِ جڏهن

انهن کي چيائين تہ آءٌ (تہ) اوهان جو خير خواهہ آهيان. پوءِ انهن کي ٺڳيءَ سان لاڙي وڌائين. پوءِ جنهن مهل

ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفٰنِ عَلَيْهِمَا

چکيائون وڻ تہ ظاهر ٿي انهن لاءِ سندن اگهڙ ۽ شروع ٿيا ويڙهڻ پاڻ تي

وڻ مان چکيائون (تنهن مهل) سندين اوگهڙ کين ظاهر ٿي پئي ۽ بهشت جي وڻ مان پن (هڪ ٻئي سان ڳنڍي)

مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ ط وَنَادٰىهُمَا رَبُّهُمَآ اَلَمْ اَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكُمَا

پن بهشت جا. ۽ سڏيو انهن کي سندن رب ڇا نہ روڪيو هيم توهان کي انهيءَ

پاڻ تي ويڙهڻ لڳا. ۽ سندن پالڻهار انهن کي سڏيو (۽ چيائين تہ) اوهان کي هن وڻ کان نہ جهليو هوم ڇا؟

الشَّجَرَةِ وَاَقُلْ لَّكُمَآ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿٢٢﴾ قَالَا

وڻ کان ۽ نہ چيو هيم توهان کي تہ شيطان توهان جو دشمن پڌرو آهي. چيائون

۽ اوهان کي نہ چيو هوم ڇا تہ شيطان اوهان جو پڌرو ويري آهي؟. چيائون تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان پاڻ تي

رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا سكتة وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ

اي رب اسان جا ظلم ڪيوسون پاڻ تي، ۽ جيڪڏهن نہ بخشيندين اسان کي ۽ نہ رحم ڪندين تہ ضرور ٿينداسون

ظلم ڪيو آهي ۽ جيڪڏهن (تون) اسان کي نہ بخشيندين ۽ اسان تي ٻاجهہ نہ ڪندين تہ ضرور خساري وارن مان ٿينداسون.

الْخٰسِرِيْنَ ﴿٢٣﴾ قَالَ اهْبِطُوْا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ج وَلَكُمْ

نقصان وارا. فرمايائين لهي وڃو توهان هڪ ٻئي جا دشمن آهيو. ۽ توهان لاءِ

(الله) فرمايو تہ هيٺ لهي وڃوا اوهين پاڻ ۾ هڪ ٻئي جا ويري آهيو. ۽ اوهان لاءِ زمين ۾

فِي الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَّمَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ ﴿٢٤﴾ قَالَ فِيْهَا تَحْيَوْنَ وَ

ڌرتيءَ ۾ ٽڪاڻو آهي ۽ سامان ڪجهہ وقت تائين. فرمايائين انهيءَ ۾ جيئندؤ ۽

رهڻ جو هنڌ ۽ (گذران جو) سامان (ڪنهن) وقت تائين (ٺهرايل) آهي. (الله) چيو تہ اوهين منجهس حياتي

ع ۲ ۱۵ ۹

فِيْهَا تَمُوْتُوْنَ وَمِنْهَا تُخْرَجُوْنَ ﴿۲۵﴾ ع يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ

اتي ئي مرندؤ ۽ انهيءَ مان ئي اٿاريا ويندؤ. اي اولاد آدم! اسان لاٿي توهان تي

گذاريندؤ ۽ منجهس مرندؤ ۽ منجهانئس (جيئرا ٿي) نڪرندؤ. اي آدم جا اولادا اوهان تي هڪ پوشاڪ بيشڪ لاٿي سون

لِبَاسًا يُّوَارِيْ سَوْاٰتِكُمْ وَرِيْشًا ۭ وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ۙ ذٰلِكَ خَيْرٌ ۭ

پوشاڪ جا ڍڪي ٿي توهان جون اگهڙون ۽ لاٿو سون سينگار، ۽ لباس پرهيز جو اهوئي ڀلو آهي،

جا اوهان جي اگهڙن کي ڍڪيندي ۽ سينگار جا ڪپڙا، ۽ پرهيزگاري جي پوشاڪ اِها (سڀني کان) ڀلي آهي،

ذٰلِكَ مِنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ﴿۲۶﴾ يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ

اهي الله جون نشانيون آهن جيئن اهي سمجهن. اي اولادِ آدم! نہ گمراهہ ڪري توهان کي

اِها الله جي نشانين مان آهي مَنَ اهي نصيحت وٺن. اي آدم جي اولادا شيطان اوهان کي اهڙيءَ طرح فتني ۾ نہ وجهي

الشَّيْطٰنُ كَمَآ اَخْرَجَ اَبَوَيْكُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا

شيطان جيئن ڪڍيائين توهان جي پيءُ ماءُ کي جنت مان لاٿائين انهن جا ڪپڙا

جهڙيءَ طرح اوهان جي ماءُ پيءُ کي بهشت مان ٻاهر ڪڍيائين جو سندين پوشاڪ کائنئن هِن لاءِ ڇڪي لاٿائين تہ

لِيُرِيَهُمَا سَوْاٰتِهِمَا ۭ اِنَّهٗ يَرٰىكُمْ هُوَ وَقَبِيْلُهٗ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ ۭ

جيئن ڏيکاري انهن کي اگهڙ هڪ ٻئي جي، بيشڪ ڏسي ٿو توهان کي اهو ۽ ان جي قوم اتان ڪان جو نہ ٿا ڏسو توهان انهن کي،

تہ کين سندن اوگهڙ ڏيکاري، سچ آهي تہ اهو پاڻ ۽ سندس لشڪر جتان اوهين انهن کي ڏسي نہ سگهندا آهيو (تتان اُهي) اوهان کي ڏسندا آهن.

اِنَّا جَعَلْنَا الشَّيٰطِيْنَ اَوْلِيَآءَ لِلَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۲۷﴾ وَاِذَا فَعَلُوْا

اسان ئي ڪيو آهي شيطانن کي سنگتي انهن جو جيڪي ايمان نہ ٿا آڻين. ۽ جڏهن ڪن ٿا

جيڪي نہ مڃيندا آهن تن جو اسان شيطانن کي دوست بڻايو آهي. ۽ (پڻ انهن جا دوست جي) جڏهن ڪو بي حيائي جو ڪم ڪن ٿا

فَاحِشَةً قَالُوْا وَجَدْنَا عَلَيْهَآ اٰبَآءَنَا وَاللّٰهُ اَمَرَنَا بِهَا ۭ قُلْ اِنَّ

بچڙائي چون ٿا لڌو سون ان تي پنهنجن ابن ڏاڏن کي ۽ الله حڪم ڪيو آهي اسان کي ان جو، چؤ يقينن

(تڏهن) چون ٿا تہ اُن (وات) تي اسان پنهنجا ابا ڏاڏا (هلندا) ڏٺاسون ۽ الله اسان کي اُنهن (جي ڪرڻ) جو حڪم ڪيو آهي، (اي پيغمبرا کين) چئو تہ

اللّٰهَ لَا يَاْمُرُ بِالْفَحْشَآءِ ۭ اَتَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۲۸﴾

الله نہ ٿو حڪم ڪري بچڙي ڪم جو، ڇا چئو ٿا توهان الله تي اهو جيڪي نہ ٿا ڄاڻو؟

بيشڪ الله بي حيائيءَ جي ڪمن جو حڪم نہ ڪندو آهي، اوهين الله تي اهو (ڪوڙ) ڇو چوندا آهيو جنهن جي (سند) اوهين نہ ڄاڻندا آهيو؟

قُلْ اَمَرَ رَبِّيْ بِالْقِسْطِ ۣ وَاَقِيْمُوْا وُجُوْهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ

چؤ حڪم ڪيو آهي منهنجي رب انصاف جو، ۽ سڌا ڪريو پنهنجا منهن هر نماز وقت

چئو تہ، منهنجي پالڻهار انصاف جو حڪم ڪيو آهي، ۽ (حڪم ڪيو اٿس تہ) پنهنجا منهن سڀ ڪنهن نماز مهل (الله ڏانهن) سڌا ڪريو

وَّادْعُوْهُ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۬ؕ كَمَا بَدَاَكُمْ تَعُوْدُوْنَ ؕ ﴿٢٩﴾

۽ پڪاريو انهي کي | خالص ڪندڙ | ان جي | ٻانهپ کي، | جيئن | پيدا ڪيائين توهان کي | تيئن ٻيهر موٽندؤ.

۽ ان لاءِ سچا دينداري سندس عبادت ڪريو، جيئن پهريون اوهان کي پيدا ڪيائين تيئن (اوهين) موٽندؤ.

فَرِيْقًا هَدٰى وَفَرِيْقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلٰلَةُ ؕ اِنَّهُمُ اتَّخَذُوا

هڪ ٽولي کي | هدايت ڪيائين | ۽ ٻيو ٽولو ثابت ٿي | انهن تي | گمراهي، | انهن | بڻايو هو

هڪ ٽوليءَ کي هدايت ڪيائين ۽ ٻيءَ ٽوليءَ تي گمراهي لازم ٿي چڪي آهي، ڇو ته انهن الله

الشَّيٰطِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٣٠﴾

شيطان کي | دوست | الله کي ڇڏي | ۽ | ڀانئن ٿا | ته اهي | هدايت وارا آهن.

کان سواءِ شيطانن کي مددگار ڪري ورتو آهي ۽ ڀانئيندا آهن ته ڀاڻ هدايت وارا آهن.

يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ خُذُوْا زِيْنَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَّكُلُوْا وَاشْرَبُوْا

اي اولادِ آدم! | صاف لباس | وٺو | هر نماز وقت | ۽ | کائو | ۽ | پيئو

اي آدم جي اولاد! سڀ ڪنهن نماز مهل پنهنجي زينت (جي پوشاڪ) ڍڪيو ۽ کائو ۽ پيئو ۽ اجايو نه

وَلَا تُسْرِفُوْا ۚ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿٣١﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِيْنَةَ اللّٰهِ ع ٣

۽ اجايو خرچ نه ڪريو | بيشڪ اهو | نه ٿو پسند ڪري | اجائي خرچ ڪندڙن کي. | چؤ | ڪنهن | حرام ڪيو | الله جي پوشاڪ کي

وڃايو، ڇو ته الله اجائي وڃائيندڙن کي دوست نه رکندو آهي. (اي پيغمبر!) چئو ته، الله جي (ٺاهيل) زينت جيڪا

الَّتِيْٓ اَخْرَجَ لِعِبَادِهٖ وَالطَّيِّبٰتِ مِنَ الرِّزْقِ ؕ قُلْ هِيَ لِلَّذِيْنَ

جا | پيدا ڪيائين | پنهنجن ٻانهن لاءِ | ۽ سٺيون شيون | ڪاڏي جون؟ | چؤ | اهي آهن | ايمان وارن

پنهنجن ٻانهن لاءِ پيدا ڪئي اٿس ۽ روزيءَ مان سٺيون شيون ڪنهن حرام ڪيون آهن؟ چئو ته اهي (شيون)

اٰمَنُوْا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَّوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ

جي لاءِ | دنيا جي زندگي ۾ | خصوصا | آخرت ۾، | اهڙي طرح | بيان ڪيون ٿا

دنيا جي حياتيءَ ۾ (۽) خلاصيون، قيامت جي ڏينهن مؤمنن لاءِ آهن. اهڙيءَ طرح جا قوم ڄاڻندي آهي

الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿٣٢﴾ قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا

آيتن کي | ان قوم لاءِ | جيڪي سمجهن. | چؤ | رڳو | حرام ڪيو | منهنجي رب | بي حيائي جي ڪمن کي | جيڪي

تنهن لاءِ نشانيون بيان ڪندا آهيون. (اي پيغمبرا) چئو ته، منهنجي پالڻهار بي حيائيءَ جي ڪمن مان جيڪي ظاهر هجي ۽

ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوْا

پڌرا هجن | يا جيڪي لڪل | ۽ گناه کي | ۽ سرڪشيءَ | اجائي کي | ۽ هن کي ته شريڪ ڪريو

جيڪي ڳجهه هجي ۽ (سڀ) گناه ۽ ناحق حد کان لنگهڻ ۽ اهڙيءَ شيءِ کي اوهان جو الله سان شريڪ ڪرڻ

بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطٰنًا وَّ اَنْ تَقُوْلُوْا عَلَى اللّٰهِ مَا

اللہ سان اهو جو نہ لاٿائين ان جو ڪو دليل ۽ هن ڪي تہ چئو الله تي اهو جو

جنهن بابت ڪا حجت نہ لاٿي اٿس ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا آهيو سو الله تي چوڻ. اِهي ٿي حرام ڪيون آهن.

لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ ۚ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاْخِرُوْنَ

نہ ڄاڻو. ۽ هر هڪ ٽوليءَ لاءِ آهي وقت مقرر، پوءِ جڏهن ايندو سندن وقت نہ پوئتي ٿيندا

۽ هر ڪنهن امت جو هڪ وقت ٺهرايل آهي، پوءِ جڏهن سندن مدت پهچندي (تڏهن) هڪ گهڙي

سَاعَةً وَّلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿۳۴﴾ يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ اِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ

گهڙي ۽ نہ اڳتي ٿيندا. اي اولادِ آدم! جيڪڏهن اچن توهان وٽ رسول توهان مان

نہ ڪي دير ڪندا ۽ نڪي اڳيرو ويندا. اي آدم جا اولاد! جيڪڏهن اوهان وٽ اوهان مان پيغمبر اچن (جي) اوهان کي

يَقُصُّوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِيْ ۙ فَمَنِ اتَّقٰى وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ

اچي پڙهائن توهان کي منهنجون آيتون، پوءِ جيڪو ڊڄي ۽ چڱا ڪم ڪري تہ ناهي ڪو خوف انهن تي

منهنجيون آيتون پڙهي ٻڌائين تہ جيڪي ڊڄندا ۽ پاڻ سڌاريندا تن کي نہ ڪو ڀئو آهي ۽ نڪي اُهي

وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَآ

۽ نڪي اهي ڏکارا ٿيندا. ۽ جن ڪوڙو ڪيو اسان جي آيتن کي ۽ وڏائي ڪيائون انهن کان

غمگين ٿيندا. ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو ۽ انهن (جي قبولڻ) کان وڏائي ڪئي سي دوزخي آهن.

اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۳۶﴾ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى

اهي ئي آهن رهاڪو باهہ جا، اهي ئي ان ۾ هميشہ رهندا. پوءِ ڪير ڏاڍو ظالم آهي انهيءَ کان جو ٺاهي

اُهي اُن ۾ سدائين رهڻ وارا آهن. جنهن الله تي ڪوڙو ٺاهہ ٺاهيو يا سندس آيتن کي ڪوڙ ڀانيو تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟

عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِهٖ ۭ اُولٰٓئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيْبُهُمْ

الله تي ڪوڙ يا ڪوڙو ڪري ان جي آيتن کي، اهي آهن جو پهچي ٿو انهن کي نصيب انهن جو

انهن کي (لوح محفوظ ۾) لکيل مان سندن حصو (سک ۽ ڏک جو) ملندو رهندو تان جو جنهن مهل

مِّنَ الْكِتٰبِ ۭ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ ۙ قَالُوْٓا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ

لکئي مان، نيٺ جڏهن ايندا انهن وٽ اسان جا قاصد ساهہ ڪيندا انهن جو چوندا ڪٿي آهن جن کي توهان

اسان جا قاصد (ملائڪ) سندن روح ڪڍڻ لاءِ ايندا (تڏهن کين) چوندا تہ اوهين الله کان سواءِ جن کي سڏيندا

تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۭ قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا وَشَهِدُوْا

سڏيندا هئا الله کان سواءِ، چوندا گم ٿي ويا اسان کان ۽ شاهدي ڏيندا

هُئو سي ڪٿي آهن؟ چوندا تہ اسان کان ٻلجي ويا ۽ پاڻ تي شاهدي ڏيندا تہ پاڻ ڪافر هئا.

عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿٣٧﴾ قَالَ ادْخُلُوْا فِيْٓ اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ

پاڻ تي تہ اهي پاڻ ڪافر هئا. فرمائيندو داخل ٿيو انهن ٽولين سان جيڪي هئا

(الله) چوندو تہ انهيءَ ٽوليءَ سان دوزخ ۾ گهڙو جيڪي اوهان کان اڳ جنن ۽ ماڻهن مان گذري ويا.

مِنْ قَبْلِكُمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ فِى النَّارِ ؕ كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ لَّعَنَتْ

توهان کان اڳ ۾ جنّ ۽ ماڻهو باهہ ۾، جڏهن بہ داخل ٿيندي ڪا ٽولي لعنت ڪندي

جنهن مهل هڪ ٽولي پئي گهڙندي (تنهن مهل) پنهنجي سنگت تي لعنت پئي ڪندي، تان جو جنهن مهل

اُخْتَهَا ؕ حَتّٰٓى اِذَا ادَّارَكُوْا فِيْهَا جَمِيْعًا ۙ قَالَتْ اُخْرٰىهُمْ لِاُوْلٰىهُمْ رَبَّنَا

ٻيءَ ٽوليءَ تي، نيٺ جڏهن لهي ٻيهندا ان ۾ سمورا چوندا پويان انهن جا پنهنجن اڳين لاءِ اي رب اسان جا

منجهس مڙئي گهڙندا (تنهن مهل) سندن پوئين ٽولي پنهنجي پهرينءَ ٽوليءَ لاءِ چوندي تہ اي اسان جا پالڻهار!

هٰٓؤُلَآءِ اَضَلُّوْنَا فَاٰتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ ۬ؕ قَالَ لِكُلٍّ

هنن گمراهہ ڪيو هو اسان کي پوءِ ڏج انهن کي عذاب ٻيڻو باهہ جو، فرمائيندو سڀني لاءِ

هنن اسان کي گمراهہ ڪيو هو تنهن ڪري اِنهن کي باهہ جو ٻيڻو عذاب ڏي. (الله) چوندو تہ سڀ ڪنهن لاءِ ٻيڻو عذاب آهي

ضِعْفٌ وَّلٰكِنْ لَّا تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٨﴾ وَقَالَتْ اُوْلٰىهُمْ لِاُخْرٰىهُمْ فَمَا كَانَ

ٻيڻو عذاب آهي پر توهان نہ ٿا ڄاڻو. ۽ چوندا پهريان پوين کي تہ نہ آهي

پر اوهين نہ ٿا ڄاڻو. ۽ منجهانئن پهرين (ٽولي) انهن مان پوئين لاءِ چوندي تہ اسان تي اوهان جي

لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ﴿٣٩﴾ ع ٤ / ١١

توهان کي اسان تي ڪا ڀلائي پوءِ چکو عذاب پنهنجي ڪئي جو.

ڪا وڌائي ڪانهي تنهن ڪري جيڪي ڪمايو هيوَ تنهن سببان عذاب (جو مزو) چکو.

اِنَّ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ اَبْوَابُ

بيشڪ جن ڪوڙو ڪيو اسان جي آيتن کي ۽ آڪڙ ڪيائون انهن کان تہ نہ کوليا ويندا انهن لاءِ در

جن اسان جي حڪمن کي ڪوڙو ڄاتو ۽ کانئن وڏائي ڪئي تن لاءِ آسمان جا دروازا نہ کوليا ويندا

السَّمَآءِ وَلَا يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ حَتّٰى يَلِجَ الْجَمَلُ فِىْ سَمِّ الْخِيَاطِ ؕ

آسمان جا ۽ نہ داخل ٿيندا جنت ۾ جيستائين گهڙي اُٺ پاڪي سُئي جي ۾.

۽ نہ کي ايستائين بهشت ۾ گهڙندا جيستائين اُٺ سُئيءَ جي پاڪي مان (نہ) لنگهي.

وَكَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٤٠﴾ لَهُمْ مِّنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَّمِنْ

۽ اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون ڏوهارين کي، انهن لاءِ دوزخ ۾ وڇاڻو آهي ۽ مٿان

۽ اهڙيءَ طرح ڏوهارين کي سزا ڏيندا آهيون.انهن لاءِ وڇاڻو (بہ) دوزخ جو هوندو ۽ سندن مٿان

فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ ط وَكَذٰلِكَ نَجْزِى الظّٰلِمِيْنَ ﴿٤١﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا

انهن جي ڍڪ ڍڪڻ، ۽ اهڙي ئي بدلو ڏينداسون ظالمن کي. ۽ جن ايمان آندو

پوش (بہ دوزخ جو) رهندو. ۽ اهڙي طرح ظالمن کي سزا ڏيندا آهيون. ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا

وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَآ ز اُولٰٓئِكَ

۽ عمل ڪيائون چڱا اسان تڪليف نہ ڏيندا آهيون ڪنهن کي مگر سندس طاقت آهر، اهي ئي

۽ حالانڪ ڪنهن ماڻهوءَ کي سندس وس کان وڌيڪ تڪليف ڏيندا ئي نہ آهيون، اهي بهشتي آهن.

اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ ج هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِىْ صُدُوْرِهِمْ

بهشتي آهن، اهي ان ۾ هميشہ رهندا. ۽ ڪيندا سون جيڪو انهن جي دلين ۾ آهي

اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن. ۽ جيڪو غير سندن دلين ۾ هوندو سو ڪڍي ڇڏينداسون

مِّنْ غِلٍّ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهِمُ الْاَنْهٰرُ ج وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِىْ

ناراضپو وهنديون انهن وٽ نهرون، ۽ چوندا الله جو شڪر جنهن

سندن (ماڙين جي) هيٺان واهيون پيون وهنديون. ۽ چوندا تہ سڀ ساراہ انهيءَ الله کي جڳائي جنهن اسان کي

هَدٰىنَا لِهٰذَا قف وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِىَ لَوْلَآ اَنْ هَدٰىنَا اللّٰهُ ج لَقَدْ جَآءَتْ

رستو ڏيکاريو اسان کي هن جو، ۽ نہ هئاسون پهچڻ جهڙا جيڪڏهن نہ هدايت ڪري ها اسان کي الله، بيشڪ آيا

هن (بهشت) ڏانهن رستو لاتو. جيڪڏهن الله اسان کي هدايت نہ ڪري ها تہ ڪڏهن اسين هدايت نہ لهون ها! بيشڪ اسان وٽ اسان

رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ ط وَنُوْدُوْٓا اَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ اُوْرِثْتُمُوْهَا بِمَا

رسولَ اسان جي رب جا سچ سان، ۽ آواز ايندو تہ هي جنت اٿوَ جاورثي ۾ ملي توهان کي هن ڪري

جي پالڻهار جا پيغمبر سچ وٺي آيا. ۽ سڏيو ويندن تہ هي بهشت (اوهان کي ڏنو ويو) اُن جا انهيءَ سببان (اوهين) وارث آهيو جو

كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٤٣﴾ وَنَادٰٓى اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ اَصْحٰبَ النَّارِ اَنْ

جو توهان عمل ڪندا هئا. ۽ سڏيندا بهشتي دوزخ وارن کي تہ

(چڱائي) ڪندا هُيو. ۽ بهشتي دوزخين کي سڏيندا ۽ (چوندا) تہ اسان جي پالڻهار اسان سان جيڪو انجام ڪيو

قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُّمْ مَّا وَعَدَ رَبُّكُمْ

لڌو سون ان کي جيڪو انجام ڏنو اسان کي اسان جي رب سچو پوءِ ڇا؟ توهان لڌو ان کي جيڪي وعدو ڪيو توهان جي رب

سو بيشڪ سچو لڌوسون پوءِ اوهان جي پالڻهار اوهان سان جيڪو انجام ڪيو هو سو سچو نہ لڌوَ ڇا؟

حَقًّا ط قَالُوْا نَعَمْ ج فَاَذَّنَ مُؤَذِّنٌۢ بَيْنَهُمْ اَنْ لَّعْنَةُ اللّٰهِ

سچو؟ چوندا هائو پوءِ پڙهو ڏيندو اعلان ڪندڙ انهن جي وچ ۾ تہ لعنت آهي الله جي

چوندا تہ هائو! پوءِ سڏيندڙ سندن وچ ۾ سڏيندو تہ انهن ظالمن تي الله جي لعنت آهي.

الثلثة

عَلَى الظّٰلِمِيْنَ ۝٤٤ۙ الَّذِيْنَ يَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَيَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ۚ
ظالمن تي، جيڪي روڪيندا هئا الله جي راهه کان ۽ ڳوليندا هئا ان ۾ ڏنگائي.
جيڪي الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليندا رهيا ۽ ان (واٽ) جي ڏنگائي ڳهرندا رهيا.
وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ كٰفِرُوْنَ ۝٤٥ وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ ۚ وَعَلَى الْاَعْرَافِ وقف لازم / باختلاف
۽ اهي آخرت جا انڪاري هئا. ۽ انهن جي وچ ۾ پردو هوندو ۽ اعراف تي
۽ اهي آخرت کي نه مڃيندڙ هئا. ۽ سندن وچ ۾ پردو ڪيو ويندو ۽ اعراف ۾ اهڙا ماڻهو هوندا جو
رِجَالٌ يَّعْرِفُوْنَ كُلًّا ۢ بِسِيْمٰىهُمْ ۚ وَنَادَوْا اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ اَنْ
ڪي ماڻهو هوندا جيڪي سڃاڻندا سڀني کي سندن نشانين سان، ۽ سڏيندا جنت وارن کي ته
سڀ ڪنهن کي سندن پيشانين مان سڃاڻيندا، ۽ بهشتين کي سڏي السلام عليڪم چوندا.
سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ ۣ لَمْ يَدْخُلُوْهَا وَهُمْ يَطْمَعُوْنَ ۝٤٦ وَاِذَا صُرِفَتْ
سلام آهي توهان تي، اهي اڃا اتي نه پهتا هوندا ۽ اهي اميدوار هوندا. ۽ جڏهن ڦيرايون وينديون
(اڃا) ان ۾ (پاڻ) نه گهڙيا هوندا ۽ اهي اميدوار هوندا. ۽ جڏهن سندن اکيون دوزخين ڏانهن
اَبْصَارُهُمْ تِلْقَآءَ اَصْحٰبِ النَّارِ ۙ قَالُوْا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ
انهن جون نگاهون طرف دوزخ وارن جي، چوندا اي رب اسان جا نه ڪجانءِ اسان کي گڏ انهيءَ قوم
ڦيرايون وينديون (تڏهن) چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ظالم ٽوليءَ سان نه ڪر
الظّٰلِمِيْنَ ۝٤٧ ۧ وَنَادٰٓى اَصْحٰبُ الْاَعْرَافِ رِجَالًا يَّعْرِفُوْنَهُمْ بِسِيْمٰىهُمْ ع ۵
ظالم سان. ۽ سڏيندا اعراف وارا انهن ماڻهن کي جنکي سڃاڻندا سندن مهاندن تي
۽ اعراف وارا جن ماڻهن کي سندن پيشانين مان سڃاڻندا تن کي سڏيندا. چوندا ته اوهان جيڪي گڏ
قَالُوْا مَآ اَغْنٰى عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُوْنَ ۝٤٨ اَهٰٓؤُلَآءِ
چوندا ته نه ڪم آئي توهان کي توهان جي ميڙي ۽ جيڪا توهان وڏائي ڪندا هئا. ڇا هي اهي آهن
ڪيو هو سو ۽ جيڪا وڏائي ڪندا هيَو تنهن اوهان کان ڪجهه به نه ٽاريو. هي اهي (ماڻهو نه) آهن ڇا جن لاءِ
الَّذِيْنَ اَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللّٰهُ بِرَحْمَةٍ ۭ اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ
جو توهان قسم کڻندا هئا ته نه پهچندي انهن کي الله جي مهرباني، هليا وڃو جنت ۾ ناهي ڪو ڊپ
اوهين (دنيا ۾) قسم کڻندا هيَو ته الله مٺن ٻاجهه نه ڪندو (يعني بهشت ۾ نه گهيڙيندن؟) (انهن کي حڪم ٿيو آهي ته)
عَلَيْكُمْ وَلَآ اَنْتُمْ تَحْزَنُوْنَ ۝٤٩ وَنَادٰٓى اَصْحٰبُ النَّارِ اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ
توهان تي ۽ نه توهان ڏکارا ٿيندا. ۽ سڏيندا دوزخ وارا بهشت وارن کي
بهشت ۾ گهڙو اوهان کي ڪو ڊپ نه آهي ۽ نڪي اوهين غمگين رهندؤ. ۽ دوزخي بهشتين کي سڏيندا

اَنْ اَفِيْضُوْا عَلَيْنَا مِنَ الْمَآءِ اَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ؕ قَالُوْٓا

تہ پرتيبو اسان تي ڪجهہ پاڻي يا ڪجهہ اهو جيڪو رزق ڏنو توهان کي الله، چوندا

(چوندا) تہ ڪجهہ پاڻي اسان تي پلٽيو يا الله اوهان کي جيڪي رزق ڏنو آهي تنهن مان (ڪجهہ ڏيو). چوندا تہ

اِنَّ اللّٰهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ۙ﴿۵۰﴾ الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا دِيْنَهُمْ لَهْوًا

الله حرام ڪيا اهي ٻئي ڪافرن تي. انهن جن بڻايو پنهنجي دين کي تماشو

الله اهي ٻئي انهن ڪافرن تي حرام ڪيا آهن. جن پنهنجي دين کي تماشو ۽ راند ڪري ورتو ۽ انهن کي

وَّلَعِبًا وَّغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ نَنْسٰهُمْ كَمَا نَسُوْا لِقَآءَ

۽ راند ۽ ڌوکو ڏنو انهن کي حياتي دنيا جي، پوءِ اڄ وساريون ٿا انهن کي جيئن وساريائون ملاقات

دنيا جي حياتيءَ ٺڳيو. پوءِ اڄ انهن کي اسين وساريوسون جيئن (انهن) پنهنجي هِن ڏينهن جي ملڻ کي وساريو هو ۽

يَوْمِهِمْ هٰذَا ۙ وَمَا كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَجْحَدُوْنَ ﴿۵۱﴾ وَلَقَدْ جِئْنٰهُمْ

ڏينهن پنهنجي، هن جي ۽ جيئن جو اسان جي آيتن جو انڪار ڪندا هئا. ۽ يقينن آندو سون انهن ڏانهن

(جيئن) اسان جي آيتن جو انڪار ڪندا هئا. ۽ بيشڪ انهن کي هڪ ڪتاب ڏنوسون

بِكِتٰبٍ فَصَّلْنٰهُ عَلٰى عِلْمٍ هُدًى وَّرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۵۲﴾

ڪتاب جنهن کي کولي بيان ڪيوسون علم سان هدايت ڪندڙ ۽ رحمت وارو انهن ماڻهن لاءِ جيڪي ايمان آڻين.

جنهن کي ڄاڻ سان کولي بيان ڪيوسون ۽ انهيءَ قوم لاءِ هدايت ۽ ٻاجهہ آهي جي مڃيندا آهن.

هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا تَاْوِيْلَهٗ ؕ يَوْمَ يَاْتِيْ تَاْوِيْلُهٗ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ

نہ ٿا انتظار ڪن مگر ان جي نتيجي جو، جنهن ڏينهن ايندو نتيجو ان جو چوندا اهي جن

(ڪافر) هن کان سواءِ انتظار نہ ڪندا آهن تہ اُن (جي وعدي) جي مراد اچي جنهن ڏينهن سندس مراد ايندي (تنهن ڏينهن) جن اُن کي

نَسُوْهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ ۚ فَهَلْ لَّنَا مِنْ

وساريو هئو ان کي اڳيئي بيشڪ آيا هئا رسول اسان جي رب جا سچ سان، ڇا پوءِ آهن اسان لاءِ ڪي

اڳي وساريو هو سي چوندا تہ بيشڪ اسان جي پالڻهار جا پيغمبر سچ سان آيا. پوءِ (اڄ) اسان لاءِ ڪي سفارش ڪرڻ وارا (ڪين) آهن؟

شُفَعَآءَ فَيَشْفَعُوْا لَنَآ اَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ الَّذِيْ كُنَّا نَعْمَلُ ؕ

وسيلا پوءِ واهر ڪن اسان جي يا موٽايا وڃون پوءِ ڪريون عمل نہ اهي جي ڪندا هئاسون.

جو اسان لاءِ پارت ڪن يا ورري موٽايا وڃون تہ جيڪي (عمل) ڪياسون تن کان سواءِ ٻيا (چڱا) عمل ڪريون.

قَدْ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿۵۳﴾ ع اِنَّ

بيشڪ تباهہ ڪيائون پنهنجو پاڻ کي ۽ گم ٿيو انهن کان جيڪو ٺاهہ ٺاهيندا هئا. بيشڪ

بيشڪ پاڻ کي نقصان لاتائون ۽ جيڪو ٺاهہ ٺاهيندا هئا سو کائن ڀلجي ويو.

ع ٦ ١٤

رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضَ فِیْ سِتَّةِ اَیَّامٍ ثُمَّ

توهان جو رب الله آهي جنهن پيدا ڪيا آسمان ۽ زمين ڇهن ڏينهن ۾ پوءِ

اوهان جو پالڻهار اهو الله آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو وري عرش تي

اسْتَوٰی عَلَی الْعَرْشِ ۫ یُغْشِی الَّیْلَ النَّهَارَ یَطْلُبُهٗ حَثِیْثًا ۙ

عڪس وڌائين عرش تي، ڍڪائي ٿو رات کي ڏينهن سان اهو طلبي ٿو ان کي تکڙو

متوجه ٿيو. رات سان ڏينهن کي ڍڪيندو آهي (وري ڏينهن) اُن (جي ڪڍ) جلد ايندو آهي

وَّ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ وَ النُّجُوْمَ مُسَخَّرٰتٍۭ بِاَمْرِهٖ ؕ اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَ

۽ پيدا ڪيائين سج ۽ چنڊ ۽ تارن کي تابعدار ڪري پنهنجي حڪم جو. خبردار ان جي ئي خالقيت آهي ۽

۽ سج ۽ چنڊ ۽ تارا سندس حڪم سان نوايل آهن. خبردار! پيدا ڪرڻ ۽ حڪم ڪرڻ اُن جو (ڪم) آهي

الْاَمْرُ ؕ تَبٰرَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِیْنَ ۝۵۴ اُدْعُوْا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَّ

بادشاهت، برڪت وارو آهي الله پالڻهار جهانن جو. پڪاريو پنهنجي رب کي زاري ڪري ۽

جهانن جو پالڻهار الله وڏي برڪت وارو آهي. پنهنجي پالڻهار کي زاري ڪندڙ ۽ ڳجهيءَ طرح سڏيو.

خُفْیَةً ؕ اِنَّهٗ لَا یُحِبُّ الْمُعْتَدِیْنَ ۝۵۵ۚ وَ لَا تُفْسِدُوْا فِی الْاَرْضِ

ڳجهي طرح، بيشڪ اهو نه ٿو پسند ڪري حد کان لنگهندڙن کي. ۽ نه وڳوڙ ڪريو ڌرتي ۾

ڇو ته اهو حد کان لنگهندڙن کي دوست نه رکندو آهي. ۽ اوهين ملڪ ۾ ان جي سڌاري کان پوءِ فساد نه وجهو

بَعْدَ اِصْلَاحِهَا وَ ادْعُوْهُ خَوْفًا وَّ طَمَعًا ؕ اِنَّ رَحْمَتَ اللّٰهِ

ان جي سڌاري کان پوءِ ۽ سڏيوان کي ڊڄندي ۽ اميدوارٿي، بيشڪ رحمت الله جي

۽ ان (الله) کي ڀوائتا ۽ آسائتا ٿي سڏيو! ڇو ته الله جي ٻاجهه ڀلارن کي ويجهي آهي.

قَرِیْبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِیْنَ ۝۵۶ وَ هُوَ الَّذِیْ یُرْسِلُ الرِّیٰحَ بُشْرًۢا

ويجهڙي آهي چڱائي ڪندڙن کي. ۽ هو اهوئي آهي جيڪو موڪلي ٿو هوائون خوشخبري ڏيندڙ

۽ اهو (الله) آهي جو وائن کي پنهنجي رحمت (واريءَ برسات) جي اڳيان خوشخبري ڏيندڙ ڪري گهلائيندو آهي،

بَیْنَ یَدَیْ رَحْمَتِهٖ ؕ حَتّٰۤی اِذَاۤ اَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا سُقْنٰهُ

اڳي پنهنجي رحمت کان، ٿيٺ جڏهن ڪڻن ٿيون اهي ڪڪر ڳري کي ته هڪليندا آهيون ان کي

تان جو جنهن مهل (اهي) ڳرن ڪڪرن کي کڻن ٿيون ته انهن کي ڪنهن غيرآباد ديهه ڏانهن روانو

لِبَلَدٍ مَّیِّتٍ فَاَنْزَلْنَا بِهِ الْمَآءَ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ ؕ

علائقي غير آباد لاءِ پوءِ وسائيندا آهيون ان سان پاڻي پوءِ ڪڍندا آهيون انهيءَ سان هر قسم جا ميوا.

ڪريون ٿا پوءِ انهن (ڪڪرن) مان پاڻي وسايون ٿا پوءِ ان سان هر جنس جا ميوا ڄمايون ٿا.

كَذٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتٰى لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ﴿٥٧﴾ وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ

اهڙيءَ طرح اٿاريندا آسون مئلن کي ته من توهان غور ڪريو. ۽ علائقو پاڪ نڪرندا آهن

اهڙيءَ طرح اسين مئن کي (قبرن مان) ٻاهر ڪڍندا آسون ته من اوهين نصيحت وٺو. ۽ (جا) سٺي زمين (آهي

نَبَاتُهٗ بِاِذْنِ رَبِّهٖ ۚ وَالَّذِيْ خَبُثَ لَا يَخْرُجُ اِلَّا نَكِدًا ؕ كَذٰلِكَ

سلا ان جا ان جي رب جي حڪم سان، ۽ جيڪو خراب آهي نه نڪرندا مگر ٿانگ ٿونگ. اهڙيءَ طرح

تنهن) جا سلا سندن پالڻهار جي حڪم سان ڄمندا آهن. ۽ جيڪا اوٻي آهي (تنهن جا سلا) خراب سلن کان سواءِ ٻيا نه ڄمندا آهن. اهڙيءَ طرح

نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّشْكُرُوْنَ ﴿٥٨﴾ ع لَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ ع ٥/١٤

ڦيرايون ٿا آيتون قوم شڪر گذار لاءِ. بيشڪ موڪليو سون نوح کي سندس قوم ڏانهن

جيڪا قوم شڪرانو ڪندڙ آهي تنهن لاءِ نشانيون طرحين طرحين بيان ڪندا آهيون. بيشڪ نوح کي سندس قوم ڏانهن پيغمبر ڪري موڪليوسون.

فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ اِنِّيْٓ اَخَافُ

پوءِ چيائين اي منهنجي قوم عبادت ڪريو الله جي ناهي توهان لاءِ ڪو مالڪ انهيءَ کان سواءِ. آءٌ ڊڄان ٿو

پوءِ چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ان (الله) کان سواءِ ڪو اوهان جو خدا نه آهي. آءٌ اوهان تي

عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿٥٩﴾ قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِهٖٓ اِنَّا لَنَرٰىكَ

توهان تي عذاب وڏي ڏينهن جي کان. چيو سردارن سندس قوم مان اسان ڏسون ٿا توکي

وڏي ڏينهن جي عذاب (اچڻ) کان ڊڄان ٿو. سندس قوم جي سردارن چيو ته. اسين توکي پڌري گمراهيءَ

فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٦٠﴾ قَالَ يٰقَوْمِ لَيْسَ بِيْ ضَلٰلَةٌ وَّلٰكِنِّيْ رَسُوْلٌ

گمراهيءَ پڌريءَ ۾. چيائين اي منهنجي قوم ناهي مون ۾ گمراهي پر آءٌ رسول آهيان

۾ (پيل) ڏسون ٿا. چيائين ته. اي منهنجي قوم! مون کي ڪا گمراهي ڪانهي پر آءٌ جهانن جي پالڻهار جو

مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦١﴾ اُبَلِّغُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّيْ وَاَنْصَحُ لَكُمْ وَ

رب العالمين جو. پهچايان ٿو توهان کي نياپا پنهنجي رب جا ۽ نصيحت ڪريان ٿو توهان کي ۽

پيغمبر آهيان. اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچائيندو آهيان ۽ اوهان کي نصيحت ڪندو آهيان ۽ الله (جي پار) کان

اَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٢﴾ اَوَعَجِبْتُمْ اَنْ جَآءَكُمْ ذِكْرٌ

ڄاڻان ٿو الله جي طرفان اهو جيڪي توهان نه ٿا ڄاڻو. ڇا توهان عجب ٿا ڪريو جو آيو توهان وٽ بيان

اهو ڄاڻندو آهيان جيڪي اوهين نه ڄاڻندا آهيو. اوهان کي (هن ڳالهه جو) عجب لڳو ڇا؟ ته اوهان جي پالڻهار کان هڪ سمجهاڻي

مِّنْ رَّبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوْا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿٦٣﴾

توهان جي رب کان توهان جي هڪ مرد جي زبان تي جئن اهو ڊيڄاري توهان کي ۽ جئن ته بچي وڃو ۽ جئن ته توهان تي رحم ٿئي.

اوهان مان هڪ ماڻهوءَ جي هٿان اوهان وٽ هن لاءِ آئي ته اوهان کي ڊيڄاري ۽ ته اوهين پرهيزگار ٿيو ۽ ته اوهان تي ٻاجهه ڪئي وڃي؟

فَكَذَّبُوْهُ فَاَنْجَيْنٰهُ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗ فِى الْفُلْكِ وَاَغْرَقْنَا الَّذِيْنَ

پوءِ ڪوڙو ڪيائونس پوءِ اسان بچايوسون ان کي ۽ جيڪي ساڻس هئا ٻيڙيءَ ۾ ۽ ٻوڙيا اسان اهي جن

پوءِ کيس ڪوڙو ڀانيائون پوءِ ان کي ۽ جيڪي ساڻس هئا تن کي ٻيڙيءَ ۾ بچايوسون ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو

كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا عَمِيْنَ ﴿٦٤﴾ ع وَاِلٰى عَادٍ اَخَاهُمْ ع ١٥

ڪوڙيون ڪيون اسان جون آيتون، بيشڪ اهي هئا ماڻهو انڌا. ۽ عاد ڏانهن انهن جي ڀاءُ

تن کي ٻوڙيوسون. ڇو ته اُها انڌي قوم هئي. ۽ عاد (قوم) ڏانهن سندن ڀاءُ هود (پيغمبر ڪري موڪليوسون)،

هُوْدًا ؕ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ

هود کي، چيائين اي منهنجي قوم عبادت ڪريو الله جي ناهي توهان لاءِ ٻيو مالڪ انهيءَ کان سواءِ.

چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ان (الله) کان سواءِ ڪو ٻيو اوهان جو خدا نه آهي،

اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿٦٥﴾ قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖۤ اِنَّا لَنَرٰىكَ

ڇا پوءِ نه ٿا ڊڄو. چيو سردارن جن ڪفر ڪيو هئو سندس قوم مان اسان ڏسون ٿا توکي

پوءِ ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ سندن قوم مان ڪافرن سردارن چيو ته اسين بلاشڪ توکي بيوقوفيءَ ۾ ڏسندا آهيون

فِىْ سَفَاهَةٍ وَّاِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿٦٦﴾ قَالَ يٰقَوْمِ لَيْسَ

بي عقلي ۾ ۽ بنا شڪ ڀانيون ٿا توکي ڪوڙ ھڻندڙن مان. چيائين اي منهنجي قوم ناهي

۽ اسين بلاشڪ توکي ڪوڙن مان ڀائيندا آهيون. چيائين ته اي منهنجي قوم! مون کي ڪا به بيوقوفي ڪانهي

بِىْ سَفَاهَةٌ وَّلٰكِنِّىْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦٧﴾ اُبَلِّغُكُمْ

مون کي بي عقلي پر مان رسول آهيان رب العالمين جو. پهچايان ٿو توهان کي

پر آءٌ جهانن جي پالڻهار جو موڪليل آهيان. اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچايان ٿوءِ آءٌ اوهان لاءِ

رِسٰلٰتِ رَبِّىْ وَاَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ اَمِيْنٌ ﴿٦٨﴾ اَوَعَجِبْتُمْ اَنْ جَآءَكُمْ

پيغام پنهنجي رب جا ۽ آءٌ توهان لاءِ خير خواه آهيان امانت وارو. ڇا توهان کي عجب ٿو لڳي جو آيو توهان ڏانهن

امين، نصيحت ڪندڙ آهيان. (هن ڳالهه جو) عجب لڳو ڇا جو اوهان جي پالڻهار کان اوهان مان هڪ مڙس جي هٿان

ذِكْرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ ؕ وَاذْكُرُوْۤا

بيان توهان جي رب کان توهان جي ٿي هڪ ماڻهوءَ جيئن اهو ڊيڄاري توهان کي، ۽ ياد ڪريو

سمجهاڻي هن لاءِ اوهان وٽ آئي ته اوهان کي ڊيڄاري؟ ۽ (اوهين اهو وقت به) ياد ڪريو جڏهن اوهان کي

اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْۢ بَعْدِ قَوْمِ نُوْحٍ وَّزَادَكُمْ فِى الْخَلْقِ

جڏهن ڪيائين توهان کي نائب نوح جي قوم کان پوءِ ۽ وڌايائين توهان کي بدن جي

نوح جي قوم کان پوءِ (سندن) پيڙهيءَ تي وهاريائين ۽ اوهان کي جسماني طاقت ۾ وڌايائين.

بَصْۜطَةً ۚ فَاذْكُرُوْۤا اٰلَآءَ اللّٰهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٦٩﴾ قَالُوْۤا

صحت ۾ پوءِ ياد ڪريو مهربانيون الله جون تہ توهان ڇوٽڪارو لهو. چيائون

تنهن ڪري الله جون نعمتون ياد ڪريو تہ مَن اوهين ڇٽو. چيائون تہ (تون) هن لاءِ

اَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللّٰهَ وَحْدَهٗ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ اٰبَآؤُنَا ۚ

ڇا تون آيو آهين اسان وٽ تہ عبادت ڪريون الله هڪڙي جي ۽ ڇڏي ڏيون جن کي پوڄيندا هئا اسان جا ابا ڏاڏا

اسان وٽ آيو آهين ڇا تہ رڳو هڪ الله جي عبادت ڪريون ۽ اسان جا ابا ڏاڏا جن کي پوڄيندا هئا سي ڇڏي ڏيون؟

فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٧٠﴾ قَالَ قَدْ وَقَعَ

پوءِ تون آڻ اهو جنهن سان ڊيڄارين ٿو اسان کي جي آهين تون سچن مان. چيائين پئجي ويو

جيڪڏهن تون سچو آهين تہ جنهن (عذاب) کان اسان کي ڊيڄارين ٿو سو آڻ! چيائين تہ بيشڪ اوهان تي اوهان جي

عَلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ رِجْسٌ وَّغَضَبٌ ؕ اَتُجَادِلُوْنَنِيْ فِيْۤ اَسْمَآءٍ

توهان تي توهان جي رب جو عذاب ۽ غضب، ڇا توهان مون سان جهڳڙو ٿا ڪيو انهن نالن ۾

پالڻهار وٽان عذاب ۽ ڏمر لازم ٿي چڪو آهي، اوهين مون ساڻ رڳو (انهن) نالن ۾ ڇو جهيڙو ڪندا آهيو

سَمَّيْتُمُوْهَآ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمْ مَّا نَزَّلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ

جيڪي پاڻ رکيا اٿو توهان ۽ توهان جي ابن ڏاڏن نہ لاٿو آهي الله انهن جو ڪوئي ثبوت.

جن تي اوهان ۽ اوهان جي ابن ڏاڏن ڇڙو نالو رکيو آهي جن (جي مڃڻ) بابت الله ڪو دليل نہ لاٿو آهي؟

فَانْتَظِرُوْۤا اِنِّيْ مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنْتَظِرِيْنَ ﴿٧١﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ وَالَّذِيْنَ

پوءِ انتظار ڪريو آءٌ بہ توهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان. پوءِ آجو ڪيوسون ان کي ۽ جيڪي

پوءِ انتظار ڪريو بيشڪ آءٌ (بہ) اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان. پوءِ اُن کي ۽ جيڪي ساڻس هئا تن کي

مَعَهٗ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَمَا كَانُوْا

انهيءَ سان گڏ هئا پنهنجي رحم سان ۽ ڪاٽي سون پاڙ انهن جي جن ڪوڙو ڪيو اسان جي آيتن کي ۽ نہ هئا

پنهنجي ٻاجهہ سان بچايوسون ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن جي پاڙ پٽي ڇڏي سون، ۽ اُهي مومن نہ هئا.

مُؤْمِنِيْنَ ﴿٧٢﴾ ۧ وَاِلٰى ثَمُوْدَ اَخَاهُمْ صٰلِحًا ۘ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ

مڃيندڙ. ۽ قوم ثمود ڏانهن موڪليوسون انهن جي ڀاءُ صالح کي، چيائين اي مهنجي قوم عبادت ڪريو الله جي،

۽ ثمودين ڏانهن سندن ڀاءُ صالح کي (پيغمبر ڪري موڪليوسون)، چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو

مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ هٰذِهٖ

ناهي توهان لاءِ ڪو مالڪ انهيءَ کان سواءِ، پهتو آهي توهان وٽ دليل توهان جي رب جو، هيءَ

اوهان جو الله کان سواءِ ٻيو ڪو خدا نہ آهي، بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان هڪ معجزو آيو آهي، هيءَ

ع ١٦ وقف لازم

نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوْهَا تَاْكُلْ فِيْٓ اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوْهَا

ڏاچي الله جي توهان لاءِ نشاني آهي پوءِ ڇڏيوس چرندي رهي الله جي زمين ۾ ۽ نہ هٿ لائجوس

الله جي ڏاچي اوهان لاءِ نشاني آهي تنهن ڪري اُنهيءَ کي ڇڏي ڏيو تہ الله جي زمين ۾ چرندي رهي ۽ اُن کي ڪو ايذاءُ نہ پهچائجو

بِسُوْٓءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٧٣﴾ وَاذْكُرُوْٓا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ

برائي سان پوءِ وٺندو توهان کي عذاب دردناڪ. ۽ ياد ڪريو جڏهن ڪيائين توهان کي نائب

نہ تہ اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب وٺندو. ۽ جڏهن اوهان کي عادين کان پوءِ پيڙهيءَ تي وهاريائين (سو احسان بہ) ياد ڪريو

مِنْۢ بَعْدِ عَادٍ وَّبَوَّاَكُمْ فِي الْاَرْضِ تَتَّخِذُوْنَ مِنْ سُهُوْلِهَا

عاد کان پوءِ ۽ رهايائين توهان کي ملڪ ۾ جو ٺاهيو پيا ان جي ميدانن تي

۽ اوهان کي ملڪ ۾ جاءِ ڏنائين ۽ ان جي پَٽن تي ماڙيون ٺاهيندا آهيو ۽ ٽڪرن کي ٽڪي

قُصُوْرًا وَّتَنْحِتُوْنَ الْجِبَالَ بُيُوْتًا ۚ فَاذْكُرُوْٓا اٰلَآءَ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا

ماڙيون ۽ ٽڪيو پيا جبل گهرن لاءِ، پوءِ ياد ڪريو مهربانيون الله جون ۽ نہ مچايو

گهر ٺاهيندا آهيو، تنهن ڪري الله جون نعمتون ياد ڪريو ۽ (اوهين) ملڪ ۾ فسادي ٿي

فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ ﴿٧٤﴾ قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا مِنْ

ملڪ ۾ فساد. چيو سردارن جن تڪبر ڪيو سندس

بگيڙ نہ وجهو. سندس قوم مان وڏائي ڪندڙن سردارن اُنهن کي چيو جن منجهائنئن هيٺن

قَوْمِهٖ لِلَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا لِمَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ اَتَعْلَمُوْنَ

قوم مان انهن غريب ماڻهن کي جن ايمان آندو هو انهن مان ڇا توهان ڄاڻو ٿا

(ماڻهن) ايمان آندو هو تہ اوهين ڄاڻندا آهيو ڇا تہ صالح پنهنجي پالڻهار (جي طرف) کان موڪليل آهي؟

اَنَّ صٰلِحًا مُّرْسَلٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ۭ قَالُوْٓا اِنَّا بِمَآ اُرْسِلَ بِهٖ مُؤْمِنُوْنَ ﴿٧٥﴾

تہ صالح موڪليل آهي پنهنجي رب کان؟ چيائون بيشڪ اسان ان تي جنهن سان موڪليو ويو يقين ڪندڙ آهيون.

انهن چيو تہ، جنهن (شريعت) سان ان کي موڪليو ويو آهي تنهن تي اسين ايمان آڻيندڙ آهيون.

قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا بِالَّذِيْٓ اٰمَنْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ﴿٧٦﴾

چيو انهن مغرورن اسان ان جو جيڪي مڃيو ٿا انڪار ڪندڙ آهيون.

وڏائي ڪندڙن چيو تہ، جنهن تي اوهان ايمان آندو آهي تنهن جا اسين منڪر آهيون.

فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوْا يٰصٰلِحُ ائْتِنَا

پوءِ پير وڍيائون ڏاچي جا ۽ ڦري ويا حڪم پنهنجي رب جي کان ۽ چيائون اي صالح! آڻ اسان تي

پوءِ ڏاچيءَ کي، ڪُچون ڪپي منڊو ڪيائون ۽ پنهنجي پالڻهار جي حڪم کان بي فرمان ٿيا ۽ (چٽر ڪري) چيائون تہ، اي صالح! جيڪڏهن

بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٧٧﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ

اهو جنهن سان ڊيڄارين ٿو جيڪڏهن آهين رسولن مان. پوءِ ورتو انهن کي ڌوڏي

پيغمبرن مان آهين تہ جنهن (عذاب) جو اسان سان انجام ڪيو اٿيئي سو اسان تي آڻ؟. پوءِ زلزلي (جي عذاب) ورتن

فَاَصْبَحُوْا فِيْ دَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ﴿٧٨﴾ فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يٰقَوْمِ

پوءِ صبح جو پيا هئا پنهنجن گهرن ۾ اونڌا گوڏن ڀر. پوءِ موٽيو انهن کان ۽ چيائين اي منهنجي قوم!

پوءِ پنهنجن گهرن ۾ ڪرنڌڙا ٿي (مري) ويا. پوءِ (صالح) ڪانئن منهن موڙيو ۽ چيائين تہ اي منهنجي قوم!

لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّيْ وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلٰكِنْ لَّا تُحِبُّوْنَ

مون پهچايو توهان کي پيغام پنهنجي رب جو ۽ گهٽوئي گهريم اوهان لاءِ پر اوهين نہ پيا چاهيو

بيشڪ اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچايم ۽ اوهان کي نصيحت ڪيم پر اوهين نصيحت ڪندڙن کي دوست نہ رکندا آهيو.

النّٰصِحِيْنَ ﴿٧٩﴾ وَلُوْطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اَتَاْتُوْنَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ

گهٽگهرن کي. ۽ لوط کي جڏهن چيائين پنهنجي قوم کي ڇا ڪيو ٿا توهان بڇڙائي جا نہ ڪئي اڳي توهان کان

۽ لوط کي (پيغمبر ڪري موڪليوسون) جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين تہ اوهين اهڙي بي حيائي ڇو ڪندا آهيو

بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٨٠﴾ اِنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ شَهْوَةً

اها ڪنهن بہ جهان وارن مان. توهان اچو ٿا نرن تي شهوت سان

جا اوهان کان اڳ ساري جهان (جي ماڻهن) مان ڪنهن هڪ بہ نہ ڪئي آهي؟. جو اوهين عورتن کي ڇڏي نرن ڏانهن شهوت سان

مِّنْ دُوْنِ النِّسَآءِ ؕ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ ﴿٨١﴾ وَمَا كَانَ جَوَابَ

زالون ڇڏي، پر توهان ماڻهو واهيات آهيو. ۽ نہ هئو جواب

ويندا آهيو. بلڪ اوهين حد کان لنگهندڙ قوم آهيو. ۽ سندن قوم جي ورندي هن چوڻ کان سواءِ نہ هئي

قَوْمِهٖٓ اِلَّآ اَنْ قَالُوْٓا اَخْرِجُوْهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۚ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ

سندس قوم جو مگر هي جو چيائون تہ تڙي ڪيو انهن کي پنهنجي ڳوٺ مان، اهي ماڻهو

تہ انهن کي (لوط سميت) پنهنجن ڳوٺن مان لوڏي ڇڏيو، ڇو تہ اِهي ماڻهو پاڪ ٻڌبا آهن.

يَّتَطَهَّرُوْنَ ﴿٨٢﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ وَاَهْلَهٗٓ اِلَّا امْرَاَتَهٗ ۖ كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِيْنَ ﴿٨٣﴾

پاڻ کي پاڪ ٿا رکن. پوءِ بچايو سين ان کي ۽ سندس عيال کي مگر سندس زال، اها رهجي وئي پوئتي رهندڙن ۾.

پوءِ اسان لوط کي ۽ سندس گهروارن کي، سندس زال کان سواءِ، بچايوسون (اُها) رهيلن مان هئي.

١٠ ع ١٢ ١٤ وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَّطَرًا ؕ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٨٤﴾ ع

۽ وسايوسون انهن تي مينهن پٿرن جو. پوءِ ڏس تہ ڪيئن ٿيو انجام ڏوهارين جو.

۽ مٿن (پٿرن جو) مينهن وسايوسون. پوءِ (اي پيغمبر) ڏس تہ ڏوهارين جي پڇاڙي ڪهڙي (خراب) ٿي!.

وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا ؕ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ
۽ موڪليوسون مدين ڏانهن انهن جي ڀاءُ شعيب کي، چيائين اي منهنجي قوم عبادت ڪريو الله جي ناهي توهان جو
۽ مدين (وارن) ڏانهن سندن ڀاءُ شعيب کي (پيغمبر ڪري موڪليوسون)، چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اوهان جو
مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ فَاَوْفُوا الْكَيْلَ
ڪو مالڪ انهيءَ کان سواءِ، بيشڪ آيو توهان وٽ چٽو حڪم توهان جي رب کان پوءِ پورو ڪريو ماڻ
الله کان سواءِ ٻيو ڪو خدا ڪونهي، بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان (چٽيون) نشانيون آيون آهن تنهن ڪري
وَالْمِيْزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَآءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوْا فِي الْاَرْضِ
۽ تورڪي ۽ نه گُهٽائي ڏيو ماڻهن کي، انهن جون شيون ۽ نه فساد ڪريو زمين ۾
ماڻ ۽ تور پوري ڏيو وٺو ۽ ماڻهن کي سندن شيون گهٽ نه ڏيو ۽ ملڪ ۾ اُن جي سڌاري ڪان پوءِ فساد نه وجهو.
بَعْدَ اِصْلَاحِهَا ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٨٥﴾ ج
ان جي سڌاري کان پوءِ، اهو ڀلو آهي توهان لاءِ جيڪڏهن ايمان وارا آهيو.
جيڪڏهن اوهين مومن آهيو ته اِهو اوهان لاءِ ڀلو آهي. ۽ سڀ ڪنهن رستي تي
وَلَا تَقْعُدُوْا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوْعِدُوْنَ وَتَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ
۽ نه ويهو هر ڏگ تي جو ڊيڄاريو ٿا ۽ روڪيو ٿا الله جي راهه
هن لاءِ نه ويهو ته جيڪو الله کي مڃي تنهن کي ڌمڪايو ۽ الله جي واٽ کان جهليو
اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِهٖ وَتَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ۚ وَاذْكُرُوْٓا اِذْ كُنْتُمْ قَلِيْلًا
کان ان کي جنهن ايمان آندو ان تي ۽ تلاش ٿا ڪريو ان ۾ ڏنگائي کي، ۽ ياد ڪريو جڏهن هئا اوهين ٿورا
۽ اُن (واٽ) جي ڏنگائي گهرو ۽ ياد ڪريو جڏهن اوهين ٿورڙا هيوَ تڏهن اوهان کي وڌايائين
فَكَثَّرَكُمْ ۪ وَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٨٦﴾ وَاِنْ كَانَ
پوءِ گهڻو ڪيائين توهان کي ۽ نظر ڪريو ڪيئن ٿيو انجام فساد ڪندڙن جو. ۽ جيڪڏهن آهي
۽ ڏسو ته فساد وجهندڙن جي پڇاڙي ڪهڙي (بڇڙي) ٿي!. ۽ جيڪڏهن اوهان مان هڪ ٽوليءَ
طَآئِفَةٌ مِّنْكُمْ اٰمَنُوْا بِالَّذِيْٓ اُرْسِلْتُ بِهٖ وَطَآئِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوْا
هڪڙي ٽولي توهان مان جن ايمان آندو ان تي جو آءٌ موڪليو ويو آهيان ان سان ۽ ٻي ٽولي نه ايمان آندو
انهيءَ کي مڃيو آهي جنهن سان موڪليو ويو آهيان ۽ ٻي ٽوليءَ نه مڃيو آهي ته (اوهان کي جڳائي ته
فَاصْبِرُوْا حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ بَيْنَنَا ۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ ﴿٨٧﴾
ته صبر ڪريو جيستائين فيصلو ڪري الله اسان جي وچ ۾، ۽ اهو ڀلو آهي فيصلو ڪندڙن ۾.
ايستائين) صبر ڪريو جيسين اسان جي وچ ۾ الله حڪم ڪري، ۽ اهو چڱو حڪم ڪندڙ آهي.

